

Lengua Castellana y Literatura · 1.º

Bachillerato · Illes Balears

Cuadernillo de trabajo del profesorado: currículo oficial, secuenciación trimestral, situaciones de aprendizaje, rúbricas competenciales, DUA y comparativa autonómica frente al BOE.

Normativa Decret 33/2022, de 11 d'agost

Generado 03/07/2026 19:41

20 Competencias	43 Criterios	76 Saberes
---------------------------	------------------------	----------------------

Primer curso post-obligatorio. El alumnado entra con motivación y nivel muy variables tras 4.º ESO. Los criterios LOMLOE exigen ya razonamiento de nivel medio-alto y autonomía en el aprendizaje.

Índice

1. Resumen normativo

2. Competencias específicas (explicadas)

3. Criterios de evaluación (con evidencia)

4. Saberes básicos (con actividad de aula)

5. Rúbricas IA por competencia (niveles 1-4)

· Sugerencias DUA por CE

· Cómo programar paso a paso

1. Resumen normativo

Materia	Lengua Castellana y Literatura
Curso	1.º Bachillerato
Comunidad Autónoma	Illes Balears
Decreto autonómico	Decret 33/2022, de 11 d'agost
Particularidad	En Illes Balears, el catalán (modalidad balear) es lengua vehicular preferente y existe Llengua Catalana i Literatura con currículum propio.

2. Competencias específicas

Lengua Castellana y Literatura I

CE.1 · Reconèixer, valorar i explicar la diversitat lingüística del món, les famílies de llengües i la seva evolució (naixement...

TEXTO OFICIAL

Reconèixer, valorar i explicar la diversitat lingüística del món, les famílies de llengües i la seva evolució (naixement, vida i mort) i les polítiques que tenen a veure amb aquestes situacions; tot partint del fet de conèixer la situació lingüística a Europa i dels territoris que conformen el domini lingüístic de la llengua catalana. La diversitat lingüística constitueix una característica fonamental de la nostra societat. A aquesta realitat, s'hi suma el fet que a les nostres aules hi conviuen joves que parlen llengües diferents de la llengua vehicular d'aprenentatge. Les classes de llengües han d'acollir aquesta diversitat lingüística tant per valorar els significats culturals que se'n deriven i evitar els prejudicis lingüístics, com per aprofundir en el coneixement del funcionament de les llengües i les seves varietats. El desenvolupament d'aquesta competència a l'aula va, per tant, molt més enllà de situar en un mapa les llengües del nostre país i els seus dialectes, o d'estudiar les raons històriques del plurilingüisme com a finalitat última de l'aprenentatge. Contràriament, aquest acostament ha de nodrir-se de l'anàlisi i el diàleg sobre textos orals, escrits i multimodals de caràcter social i cultural, que reflecteixin la pluralitat lingüística i dialectal. Els alumnes, a més, han d'aprendre a distingir els trets

RESUMEN CLARO

Comprender y valorar la variedad de lenguas y dialectos del español para eliminar prejuicios y entender la riqueza cultural que suponen.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado investiga las lenguas de España y las variantes del español, analizando cómo conviven y desmontando mitos o burlas sobre acentos y hablas regionales.

NO ES

No es memorizar un mapa de lenguas ni estudiar filología histórica. No es solo saber dónde se habla qué, sino entender por qué todas las lenguas valen igual.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado analiza vídeos de redes sociales donde se parodian acentos para identificar prejuicios lingüísticos y proponer argumentos que los rebatan.

explicar

CE.2 · Comprendre i interpretar textos orals i multimodals, amb especial atenció als textos acadèmics i dels mitjans de comunic...

TEXTO OFICIAL

Comprendre i interpretar textos orals i multimodals, amb especial atenció als textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, recollint el sentit general i la informació més rellevant, identificant el punt de vista i la intenció de l'emissor i valorant-ne la fiabilitat, la forma i el contingut, per construir coneixement, per formar-se opinió i per eixamplar les possibilitats de gaudi i oci. Desenvolupar les estratègies de comprensió oral implica entendre la comunicació com un procés constant d'interpretació d'intencions en el qual entren en joc el coneixement compartit entre interlocutors i tots els elements contextuals i cotextuals que permeten anar més enllà del significat del text i interpretar-ne el sentit. La comprensió i interpretació de missatges orals requereix destreses específiques que han de ser objecte d'ensenyament i aprenentatge, des de les més bàsiques (anticipar el contingut, retenir informació rellevant en funció del propi objectiu, distingir entre fets i opinions o captar el sentit global i la relació entre les parts del discurs), a les més avançades (identificar la intenció de l'emissor; analitzar procediments retòrics; detectar fal·làcies argumentatives o valorar la fiabilitat, la forma i el contingut del text, entre d'altres). L'atenció al desenvolupament d'estratègies de comprensió oral es desplaça en aquesta etapa a textos de caràcter acadèmic i dels mitjans de comunicació amb un grau d'especialització més gran. Això implica el contacte amb nous gèneres discursius, desplegar estratègies que permetin salvar la distància entre els coneixements previs i els requerits per a la comprensió del text, com també familiaritzar-se amb un lèxic caracteritzat per més abundància de tecnicismes, préstecs i estrangerismes. La incorporació de discursos orals que abordin temes de rellevància social, científica i cultural és essencial per preparar els alumnes tant per a la participació activa en la vida social com per al seu desenvolupament acadèmic i professional posterior.

RESUMEN CLARO

Saber escuchar y entender mensajes orales complejos, detectando la intención del hablante y juzgando si la información es creíble y útil.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado analiza discursos, pódcast y noticias, identificando las ideas clave, el punto de vista del emisor y la calidad de los argumentos para formar su propia opinión.

NO ES

No es hacer un dictado ni un resumen literal de lo escuchado. No es solo oír; es evaluar críticamente la intención y el contexto de quien habla.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

Analizar un discurso político o un pódcast de divulgación científica, identificando posibles sesgos y evaluando la solidez de las fuentes citadas.

interpretar

CE.3 · Produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caràcter acadèmic, amb rigor, fluïdesa, coherència...

TEXTO OFICIAL

Produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caràcter acadèmic, amb rigor, fluïdesa, coherència, cohesió, correcció i el registre adequat, ateses les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius i participar en interaccions orals amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per construir coneixement i establir vincles personals, com per intervenir de manera activa i informada en diferents contextos socials. En aquesta etapa, es posarà atenció especial a situacions de caràcter públic, amb més distància social entre els interlocutors, que exigeixen usos lingüístics més elaborats, registres formals i un reconeixement de la importància de la comunicació no verbal. Les destreses vinculades a la producció oral de caràcter formal són essencials per al desenvolupament acadèmic i professional ulterior. Requereixen conèixer les claus dels gèneres discursius específics i dissenyar activitats competencials que incorporin de manera periòdica produccions orals a càrrec dels alumnes, sobre temes de rellevància ciutadana, científica o cultural, o vinculats als continguts curriculars. Aquestes seqüències didàctiques atendran de manera recursiva i col·laborativa a les successives fases del procés (planificació, producció, assaig i revisió) fins a arribar al producte final. D'altra banda, un grau més gran de consciència lingüística en les interaccions orals és un requisit indispensable per participar de manera activa, compromesa i ètica en societats democràtiques.

RESUMEN CLARO

El alumnado aprende a expresarse oralmente con propiedad en ámbitos académicos y a debatir de forma respetuosa, coherente y constructiva.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado realiza exposiciones orales formales, utiliza apoyos visuales y participa en debates o coloquios siguiendo las normas de cortesía, rigor y adecuación.

NO ES

No es leer un texto escrito en voz alta. No es recitar de memoria temas del libro. No es hablar sin orden ni respeto.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado organiza una mesa redonda sobre un tema de actualidad, defendiendo posturas argumentadas y utilizando una presentación digital de apoyo.

producir

CE.4 · Comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, amb especial atenc...

TEXTO OFICIAL

Comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, reconeixent el sentit global i les idees principals i secundàries, integrant la informació explícita i realitzant les inferències necessàries, identificant la intenció de l'emissor, reflexionant sobre el contingut i la forma i avaluant-ne la qualitat i la fiabilitat, per donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos i per construir coneixement. L'atenció al desenvolupament d'estratègies de comprensió lectora es desplaça en aquesta etapa a textos de caràcter acadèmic amb un grau d'especialització, com també a textos dels mitjans de comunicació que aborden temes de rellevància social alta, científica i cultural. La lectura i interpretació de textos acadèmics implica el contacte amb nous gèneres discursius, el desplegament d'estratègies que permetin salvar la distància entre els coneixements previs i els aportats pel text, familiaritzar-se amb un lèxic sovint tècnic i amb abundant presència de préstecs i estrangerismes. D'altra banda, la lectura, interpretació i valoració de textos periodístics pressuposa el coneixement de les claus contextuais que permeten conferir-los sentit i detectar-ne els biaixos ideològics. Si no és així, el lector queda limitat a la interpretació literal del que s'ha dit, incapaç de captar ironies, al·lusions o dobles sentits, o de calibrar la intenció comunicativa de l'autor. D'aquí es desprèn que el desenvolupament de la competència lectora al batxillerat impliqui incidir en la motivació, el compromís i les pràctiques de lectura, juntament amb el coneixement i ús de les estratègies que han de desplegar-se abans, durant i després de l'acte lector, atenent de manera especial al desenvolupament de l'agilitat en el maneig de fonts diverses que permeti compensar la falta dels coneixements previs requerits per un determinat text, com també garantir-ne la fiabilitat o aclarir la finalitat amb la qual s'ha escrit.

RESUMEN CLARO

Saber leer textos complejos extrayendo información relevante, juzgando su veracidad y entendiendo la intención del autor para aprender de ellos.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado analiza artículos periodísticos y textos de estudio, distingue hechos de opiniones, detecta posibles manipulaciones y resume las ideas clave de forma coherente.

NO ES

No es solo leer en voz alta ni subrayar palabras. No es memorizar el contenido del texto ni realizar un análisis gramatical aislado.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

Comparar dos editoriales de periódicos distintos sobre un mismo tema de actualidad, evaluando su objetividad, argumentos y la fiabilidad de sus fuentes.

interpretar

CE.5 · Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb atenció especial als gèneres disc...

TEXTO OFICIAL

Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb atenció especial als gèneres discursius de l'àmbit acadèmic, per construir coneixement i respondre de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes. Saber escriure significa avui saber fer-ho en diferents suports i formats, molts dels quals de caràcter hipertextual i multimodal i requereix el coneixement i apropiació dels motlles en què han cristal·litzat les pràctiques comunicatives escrites pròpies dels diferents àmbits d'ús: els gèneres discursius. A batxillerat cobren especial rellevància els gèneres acadèmics (dissertacions, assaigs, informes o comentaris crítics, entre d'altres) que reclamen la integració de diferents mirades, camps del saber o disciplines. L'estudiant, per tant, ha de manejar amb fluïdesa l'alternança d'informació i opinió, tot consignant les fonts consultades i procurar mantenir una adequada claredat expositiva amb una certa vocació d'estil. Ha de prendre consciència, en definitiva, de la responsabilitat de formar part en la construcció col·lectiva de sentits, des dels punts de vista cultural i ètic. La composició d'un text escrit ha tenir cura tant de la coherència, cohesió, correcció i adequació del registre, com de la propietat lèxica i la correcció gramatical i ortogràfica i també de la valoració de les alternatives disponibles per a l'ús d'un llenguatge inclusiu. Requereix també adoptar decisions sobre el to del discurs i la inscripció de les persones (emissor i destinataris). A més, resulta essencial posar la màxima atenció en el llenguatge i l'estil, per la qual cosa la vinculació entre la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua i la seva projecció en els usos textuais resulta

RESUMEN CLARO

El alumnado aprende a escribir textos complejos y digitales, adaptándose a las normas académicas para comunicar ideas con rigor y creatividad.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado redacta trabajos, artículos o presentaciones digitales estructuradas, cuidando la ortografía, el estilo y el formato para transmitir conocimientos de forma profesional y eficaz.

NO ES

No es hacer dictados ni ejercicios de gramática sueltos. No es escribir redacciones sin estructura ni ignorar el formato digital o los requisitos del ámbito académico.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado redacta un ensayo argumentativo sobre un tema de actualidad integrando citas de diversas fuentes y elementos visuales en un blog escolar.

producir

CE.6 · Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels...

TEXTO OFICIAL

Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació i integrar-la i transformar-la en coneixement per comunicar-la, amb un punt de vista crític i personal però respectuós amb la propietat intel·lectual, especialment en el marc de la realització de treballs de recerca sobre temes del currículum o vinculats a les obres literàries llegides. La producció, multiplicació i distribució de la informació és el principi constitutiu de les societats actuals, però l'accés a la informació no garanteix per si mateix el coneixement. Per això és imprescindible que els alumnes adquireixin habilitats i destreses per transformar la informació en coneixement, reconeixent quan es necessita, on cercar-la, com gestionar-la, avaluar-la i comunicar-la, adoptant un punt de vista crític i personal i evidenciant una actitud ètica i responsable amb la propietat intel·lectual i amb la identitat digital. Es tracta d'una aposta per l'Alfabetització Mediàtica i Informacional (AMI) que implica la utilització responsable de les tecnologies, amb atenció especial a la detecció d'informacions esbiaixades o falses, l'avaluació constant de les fonts, els temps d'ús i l'autoregulació. S'ha de procurar que els alumnes, individualment o de manera col·laborativa, consultin fonts d'informació variades en contextos socials o acadèmics per realitzar treballs o projectes de recerca, especialment sobre temes del currículum o de les obres literàries llegides. Aquests processos de recerca han de tendir a abordar autònomament la planificació, gestió i emmagatzematge de la informació per recuperar-la de forma òptima i del respecte a les convencions de presentació establertes (índex, organització en epígrafs, procediments de cita, notes a peu de pàgina, bibliografia i bibliografia web), al mateix temps que al desenvolupament de la creativitat i l'adequació al context en la difusió del seu nou aprenentatge. La biblioteca virtual jovescolar i l'aula, com a espai creatiu d'aprenentatge, seran l'entorn ideal per adquirir aquesta competència.

RESUMEN CLARO

El alumnado aprende a investigar con rigor, distinguiendo noticias falsas de fuentes fiables para crear sus propios trabajos académicos de forma ética.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado busca información, comprueba si es verdadera, la organiza y redacta un texto original citando correctamente a los autores consultados.

NO ES

No es copiar y pegar de Wikipedia. No es hacer un resumen sin contrastar datos. No es presentar un trabajo sin citar las fuentes utilizadas.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado redacta un breve ensayo comparando la visión de la mujer en dos artículos de opinión de distintos periódicos nacionales.

evaluar

CE.7 · Seleccionar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània com a font de plaer i coneixemen...

TEXTO OFICIAL

Seleccionar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament quant a diversitat, complexitat i qualitat de les obres i compartir experiències lectores per construir la identitat lectora pròpia i gaudir de la dimensió social de la lectura. Desenvolupar aquesta competència implica avançar en la consolidació de l'autonomia i la construcció de la identitat lectora pròpia, dedicant un temps periòdic i constant a la lectura individual i propiciant moments de reflexió que permetin establir relacions entre els textos llegits. Això suposa ampliar les formes de gaudi, la diversitat i la complexitat dels textos escollits —incloent el contacte amb formes literàries actuals impreses i digitals i amb pràctiques culturals emergents— i la capacitat d'expressar l'experiència lectora. Es tracta de fer un pas cap a un corpus de lectures autònomes menys vinculades a l'entreteniment i a la lectura argumental i més orientat cap a l'apreciació estètica de la literatura. En conseqüència, l'explicitació de judicis de valor sobre les obres es basarà en molts més elements, incloent la identificació de la intertextualitat entre els textos i incorporarà la indagació, lectura i producció d'assaig relacionat amb les obres llegides.

RESUMEN CLARO

Fomentar el hábito de lectura personal y compartida, eligiendo libros actuales para disfrutar y construir un criterio propio como lectores.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado elige sus propias lecturas, mantiene un registro personal de sus avances y participa en debates o foros para recomendar libros a sus compañeros.

NO ES

No es realizar un control de lectura tradicional. No es repetir el argumento de una obra impuesta ni realizar fichas técnicas vacías de opinión.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado diseña un itinerario lector personal y comparte en un podcast escolar sus impresiones sobre una obra de literatura actual.

valorar

CE.8 · Llegir, interpretar i valorar obres rellevants de la literatura catalana, utilitzant un metallenguatge específic i mobil...

TEXTO OFICIAL

Llegir, interpretar i valorar obres rellevants de la literatura catalana, utilitzant un metallenguatge específic i mobilitzant l'experiència biogràfica i els coneixements literaris i culturals per establir vincles entre textos diversos a fi de conformar un mapa cultural, eixamplar les possibilitats d'aprofitament de la literatura i crear textos d'intenció literària.

RESUMEN CLARO

Analizar y disfrutar grandes obras en español conectándolas con la cultura actual y las vivencias propias para fomentar el hábito lector y la escritura creativa.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado lee clásicos hispánicos, los relaciona con otras artes o temas contemporáneos usando terminología literaria y produce sus propios textos con intención estética inspirados en esas lecturas.

NO ES

No es memorizar biografías ni listas de obras por épocas. No es repetir apuntes sobre movimientos literarios sin haber leído los textos ni relacionarlos con el presente.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado redacta un poema o relato breve imitando el estilo de un autor del Siglo de Oro para abordar un problema social actual.

interpretar

CE.9 · Consolidar i aprofundir en el coneixement explícit i sistemàtic sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i refle...

TEXTO OFICIAL

Consolidar i aprofundir en el coneixement explícit i sistemàtic sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, augmentar el repertori comunicatiu i millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de recepció crítica. Per tal que l'estudi sistemàtic de la llengua sigui útil, ha de promoure la competència metalingüística dels alumnes i s'ha de vincular amb els usos reals i contextualitzats propis dels parlants. La reflexió metalingüística ha de partir del coneixement intuïtiu dels alumnes com a usuaris de la llengua i establir ponts amb el coneixement sistemàtic d'aquesta, utilitzant per això la terminologia específica i integrant els nivells morfosintàctic, semàntic i pragmàtic en l'estudi de les formes lingüístiques. Es tracta, per tant, d'abordar l'aprenentatge estructurat de la gramàtica a través de processos d'indagació, tot establint la relació entre coneixement gramatical explícit i ús de la llengua a partir de la reflexió i de l'elaboració de projectes de recerca reduïts. Per això cal partir de l'observació del significat i la funció que les formes lingüístiques adquireixen en el discurs, per arribar a la generalització i a la sistematització a partir de la manipulació d'enunciats, el contrast entre oracions, la formulació d'hipòtesis i de regles, l'ús de contraexemples o la connexió amb altres fenòmens lingüístics i comunicar els resultats amb el metallenguatge adequat. En definitiva, es tracta d'estimular la reflexió metalingüística i interlingüística perquè els alumnes puguin pensar i parlar sobre la llengua de manera que aquest coneixement reverteixi en una millora de les produccions pròpies i en una millor comprensió i interpretació crítica de les produccions alienes i, alhora, permeti construir de manera progressiva un coneixement explícit sobre com funciona el sistema lingüístic.

RESUMEN CLARO

Entender cómo funciona la gramática y el vocabulario para elegir las mejores palabras al hablar o escribir con propiedad, rigor y corrección.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado analiza por qué se usan ciertas estructuras gramaticales en un texto y aplica ese conocimiento técnico para mejorar sus propios escritos y discursos.

NO ES

No es hacer análisis sintácticos mecánicos en árbol. No es memorizar definiciones gramaticales aisladas. No es identificar categorías sin entender su función comunicativa o su intención.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

El alumnado reescribe un texto jurídico farragoso para hacerlo comprensible, justificando técnicamente los cambios realizados en la puntuación, conectores y tipos de oraciones.

analizar

CE.10 · Posar les pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la ...

TEXTO OFICIAL

Posar les pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, utilitzant un llenguatge no discriminatori i bandejant els abusos de poder a través de la paraula per afavorir l'ús no tan sols eficaç sinó també ètic i democràtic del llenguatge. Desenvolupar aquesta competència implica no tan sols que les persones siguin eficaces a l'hora de comunicar-se, sinó també que posin les paraules al servei d'uns objectius que no es desentenguin de la indefugible dimensió ètica de la comunicació. En l'àmbit de la comunicació personal, l'educació lingüística ha d'ajudar a establir relacions interpersonals basades en l'empatia i el respecte, tot oferint eines per a l'escolta activa, la comunicació assertiva, la deliberació argumentada i la resolució dialogada dels conflictes. Erradicar els usos discriminatoris i manipuladors del llenguatge, com també els abusos de poder a través de la paraula, és un imperatiu ètic. En els àmbits educatiu, social i professional, l'educació lingüística ha de capacitar per prendre la paraula en l'exercici una ciutadania activa i compromesa en la construcció de societats més equitatives, més democràtiques i més responsables en relació als grans desafiaments que com a humanitat tenim plantejats: la sostenibilitat del planeta, les diferents violències (inclosa la violència de gènere), les creixents desigualtats, etc.

RESUMEN CLARO

Usar la palabra de forma ética y respetuosa para resolver conflictos, evitar discriminaciones y fomentar una convivencia democrática real.

QUÉ HACE EL ALUMNADO

El alumnado utiliza el diálogo para mediar en problemas, evita sesgos en sus discursos y rechaza cualquier forma de manipulación o abuso verbal.

NO ES

No es solo ser educado o evitar insultos. No es memorizar normas de cortesía. Es aplicar la ética al discurso para evitar desigualdades.

EJEMPLO DE ACTIVIDAD

Organizar un debate sobre un tema social actual donde el alumnado debe reformular argumentos ofensivos en propuestas constructivas y mediadoras.

mediar

Llengua Castellana i Literatura I

CE.1 · explicar i apreciar la diversitat lingüística del mon a partir del coneixement de la realitat plurilingüe i pluricultural...

TEXTO OFICIAL

explicar i apreciar la diversitat lingüística del mon a partir del coneixement de la realitat plurilingüe i pluricultural d'Espanya i la riquesa dialectal de l'espanyol, com també la reflexió sobre els fenòmens del contacte entre llengües, per afavorir la reflexió interlingüística, per refutar els estereotips i prejudicis lingüístics i per valorar aquesta diversitat com a font de patrimoni cultural. La diversitat lingüística constitueix una característica fonamental de la nostra societat. A aquesta realitat s'hi suma el fet que a les aules hi conviuen joves que parlen llengües diferents de la llengua vehicular d'aprenentatge. Les classes de llengües han d'acollir la diversitat lingüística tant per valorar els significats culturals que se'n deriven i evitar els prejudicis lingüístics, com per aprofundir en el coneixement del funcionament de les llengües i les seves varietats. El desenvolupament d'aquesta competència a l'aula va, per tant, molt més enllà de situar en un mapa les llengües del nostre país i els seus dialectes, o d'estudiar les raons històriques del plurilingüisme com a finalitat última de l'aprenentatge. Contràriament, aquest acostament ha de nodrir-se de l'anàlisi i el diàleg sobre textos orals, escrits i multimodals de caràcter social i cultural, que reflecteixin aquesta pluralitat lingüística i dialectal. Els alumnes, a més, han d'aprendre a distingir els trets que obeeixen a la diversitat geogràfica de la llengua castellana, d'altres de relacionats amb el sociolecte o amb els diversos registres amb els quals un parlant s'adequa a diferents situacions comunicatives. Finalment, s'ha de propiciar que tot aquest aprenentatge es refermi en la comprensió crítica dels fenòmens que es produeixen en el marc del contacte entre llengües i de les conseqüències que puguin tenir sobre aquest tema els diferents models de convivència lingüística. Tot això amb la finalitat última de promoure l'exercici d'una ciutadania sensibilitzada, informada i compromesa amb els drets lingüístics individuals i col·lectius. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.2 · comprendre i interpretar textos orals i multimodals, amb especial atenció als textos acadèmics i dels mitjans de comunic...

TEXTO OFICIAL

comprendre i interpretar textos orals i multimodals, amb especial atenció als textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, recollint el sentit general i la informació més rellevant, identificant el punt de vista i la intenció de l'emissor i valorant-ne la fiabilitat, la forma i el contingut, per construir coneixement, per formar-se opinió i per eixamplar les possibilitats de gaudi i oci. Desenvolupar les estratègies de comprensió oral implica entendre la comunicació com un procés constant d'interpretació d'intencions en el qual entren en joc el coneixement compartit entre interlocutors i tots els elements contextuals i cotextuals que permeten anar més enllà del significat del text i interpretar-ne el sentit. La comprensió i interpretació de missatges orals requereix destreses específiques que han de ser objecte d'ensenyament i aprenentatge, des de les més bàsiques (anticipar el contingut, retenir informació rellevant en funció del propi objectiu, distingir entre fets i opinions o captar el sentit global i la relació entre les parts del discurs), a les més avançades (identificar la intenció de l'emissor; analitzar procediments retòrics; detectar fal·làcies argumentatives o valorar la fiabilitat, la forma i el contingut del text, entre d'altres). L'atenció al desenvolupament d'estratègies de comprensió oral es desplaça en aquesta etapa a textos de caràcter acadèmic i dels mitjans de comunicació amb un grau d'especialització més gran. Això implica el contacte amb nous gèneres discursius, desplegar estratègies que permetin salvar la distància entre els coneixements previs i els requerits per a la comprensió del text, com també familiaritzar-se amb un lèxic caracteritzat per més abundància de tecnicismes, préstecs i estrangerismes.

CE.3 · produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caracter academic, amb rigor, fluïdesa, coherència...

TEXTO OFICIAL

produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caracter academic, amb rigor, fluïdesa, coherència, cohesió, correcció i el registre adequat, ateses les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius i participar en interaccions orals amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per construir coneixement i establir vincles personals, com per intervenir de manera activa i informada en diferents contextos socials. En aquesta etapa, es posarà especial atenció a situacions de caràcter públic, amb més distància social entre els interlocutors, que exigeixen usos lingüístics més elaborats, registres formals i el reconeixement de la importància de la comunicació no verbal. Les destreses vinculades a la producció oral de caràcter formal són essencials per al desenvolupament acadèmic i professional ulterior. Requereixen conèixer les claus dels gèneres discursius específics i dissenyar activitats competencials que incorporin de manera periòdica produccions orals a càrrec dels alumnes, sobre temes de rellevància ciutadana, científica o cultural, o vinculats als continguts curriculars. Aquestes seqüències didàctiques atendran de manera recursiva i col·laborativa les successives fases del procés (planificació, producció, assaig i revisió) fins a arribar al producte final. D'altra banda, un grau més gran de consciència lingüística en les interaccions orals és un requisit indispensable per participar de manera activa, compromesa i ètica en societats democràtiques. Adequar els usos orals al propòsit comunicatiu i calibrar-ne els efectes en l'interlocutor és essencial per a la comunicació eficaç, basada en el respecte i la cura recíproca. Les classes de llengua han de procurar l'accés a contextos participatius propis dels àmbits social o educatiu, en què els alumnes puguin prendre la paraula i desenvolupar estratègies d'escolta activa, cooperació conversacional i cortesia lingüística. Les tecnologies de la informació i la comunicació proporcionen nous formats per a la comunicació oral multimodal, síncrona o asíncrona, i permeten enregistrar les produccions orals dels alumnes per difondre-les en contextos reals i l'anàlisi i revisió posteriors. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.4 · comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit critic i diferents propòsits de lectura, amb atenció especi...

TEXTO OFICIAL

comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit critic i diferents propòsits de lectura, amb atenció especial a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, reconeixent el sentit global i les idees principals i secundàries, integrant la informació explícita i realitzant les inferències necessàries, identificant la intenció de l'emissor, reflexionant sobre el contingut i la forma i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, per donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos i per construir coneixement. L'atenció al desenvolupament d'estratègies de comprensió lectora es desplaça en aquesta etapa a textos de caràcter acadèmic amb un alt grau d'especialització, com també a textos dels mitjans de comunicació que aborden temes de rellevància social, científica i cultural. La lectura i interpretació de textos acadèmics implica el contacte amb nous gèneres discursius, el desplegament d'estratègies que permetin salvar la distància entre els coneixements previs i els aportats pel text, familiaritzar-se amb un lèxic sovint tècnic i amb abundant presència de préstecs i estrangerismes. D'altra banda, la lectura, interpretació i valoració de textos periodístics pressuposa conèixer les claus contextuals que permeten conferir-los sentit i detectar-ne els biaixos ideològics. Si no és així, el lector queda limitat a la interpretació literal del que s'ha dit, incapaç de captar ironies, al·lusions o dobles sentits, o de calibrar la intenció comunicativa de l'autor. D'aquí es desprèn que el desenvolupament de la competència lectora al batxillerat impliqui incidir en la motivació, el compromís i les pràctiques de lectura, juntament amb el coneixement i ús de les estratègies que han de desplegar-se abans, durant i després de l'acte lector, atenent de manera especial al desenvolupament de l'agilitat en el maneig de fonts diverses que permeti compensar la falta dels coneixements previs requerits per un determinat text, com també garantir-ne la fiabilitat o aclarir la finalitat amb la qual ha estat escrit. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.5 · produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb atenció especial als gèneres disc...

TEXTO OFICIAL

produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb atenció especial als gèneres discursius de l'àmbit acadèmic, per construir coneixement i respondre de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes. Saber escriure significa avui saber fer-ho en diferents suports i formats, molts dels quals de caràcter hipertextual i multimodal i requereix el coneixement i apropiació dels motlles en què han cristal·litzat les pràctiques comunicatives escrites pròpies dels diferents àmbits d'ús: els gèneres discursius. A batxillerat cobren especial rellevància els gèneres acadèmics (dissertacions, assaigs, informes o comentaris crítics, entre d'altres) que reclamen la integració de diferents mirades, camps del saber o disciplines. L'estudiant, per tant, ha de manejar amb fluïdesa l'alternança d'informació i opinió, tot consignant les fonts consultades i procurar mantenir la claredat expositiva adequada amb una certa vocació d'estil. Ha de prendre consciència, en definitiva, de la responsabilitat de formar part en la construcció col·lectiva de sentits, des dels punts de vista cultural i ètic. La composició d'un text escrit ha tenir cura tant de la coherència, cohesió, correcció i adequació del registre, com de la propietat lèxica i la correcció gramatical i ortogràfica, com també de la valoració de les alternatives disponibles per a l'ús d'un llenguatge inclusiu. Requereix també adoptar decisions sobre el to del discurs i la inscripció de les persones (emissor i destinataris). A més, resulta essencial posar la màxima atenció en el llenguatge i l'estil, per la qual cosa la vinculació entre la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua i la seva projecció en els usos textuais resulta inseparable. D'aquí es desprèn que el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'escriptura reclami la intervenció a l'aula acurada i sostinguda. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.6 · seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels...

TEXTO OFICIAL

seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació i integrar-la i transformar-la en coneixement per comunicar-la, amb un punt de vista crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual, especialment en el marc de la realització de treballs de recerca sobre temes del currículum o vinculats a les obres literàries llegides. La producció, multiplicació i distribució de la informació és el principi constitutiu de les societats actuals, però l'accés a la informació no garanteix per si mateix el coneixement. Per això és imprescindible que els alumnes adquireixin habilitats i destreses per transformar la informació en coneixement, reconeixent quan es necessita, on cercar-la, com gestionar-la, avaluar-la i comunicar-la, adoptant un punt de vista crític i personal i evidenciant una actitud ètica i responsable amb la propietat intel·lectual i amb la identitat digital. Es tracta d'una aposta per l'Alfabetització Mediàtica i Informacional (AMI) que implica la utilització responsable de les tecnologies, amb atenció especial a la detecció d'informacions esbiaixades o falses, l'avaluació constant de les fonts, els temps d'ús i l'autoregulació. S'ha de procurar que els alumnes, individualment o de manera col·laborativa, consultin fonts d'informació variades en contextos socials o acadèmics per realitzar treballs o projectes de recerca, especialment sobre temes del currículum o de les obres literàries llegides. Aquests processos de recerca han de tendir a l'abordament autònom de la planificació, gestió i emmagatzematge de la informació per recuperar-la de forma òptima i del respecte a les convencions de presentació establertes (índex, organització en epígrafs, procediments de cita, notes a peu de pàgina, bibliografia i bibliografia web), al mateix temps que al desenvolupament de la creativitat i l'adequació al context en la difusió del seu nou aprenentatge. La biblioteca virtual o escolar i l'aula, com a espai creatiu d'aprenentatge, seran l'entorn ideal per adquirir aquesta competència. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.7 · seleccionar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània com a font de plaer i coneixemen...

TEXTO OFICIAL

seleccionar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament quant a diversitat, complexitat i qualitat de les obres i compartir experiències lectores per construir la identitat lectora pròpia i gaudir de la dimensió social de la lectura. Desenvolupar aquesta competència implica avançar en la consolidació de l'autonomia i la construcció de la identitat lectora pròpia, dedicant un temps periòdic i constant a la lectura individual i propiciant moments de reflexió que permetin establir relacions entre els textos llegits. Això suposa ampliar les formes de gaudi, la diversitat i la complexitat dels textos escollits —incloent el contacte amb formes literàries actuals impreses i digitals i amb pràctiques culturals emergents— i la capacitat d'expressar l'experiència lectora. Es tracta de fer un pas cap a un corpus de lectures autònomes menys vinculades a l'entreteniment i a la lectura argumental i més orientat cap a l'apreciació estètica de la literatura. En conseqüència, l'explicitació de judicis de valor sobre les obres es basarà en molts més elements, incloent la identificació de la intertextualitat entre els textos i incorporarà la indagació, lectura i producció d'assaig relacionat amb les obres llegides.

CE.8 · llegir, interpretar i valorar obres rellevants de la literatura espanyola i hispanoamericana, utilitzant un metallenguatge...

TEXTO OFICIAL

llegir, interpretar i valorar obres rellevants de la literatura espanyola i hispanoamericana, utilitzant un metallenguatge específic i mobilitzant l'experiència biogràfica i els coneixements literaris i culturals per establir vincles entre textos diversos a fi de conformar un mapa cultural, eixamplar les possibilitats d'aprofitament de la literatura i crear textos d'intenció literària.

CE.9 · consolidar i aprofundir en el coneixement explícit i sistemàtic sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i refle...

TEXTO OFICIAL

consolidar i aprofundir en el coneixement explícit i sistemàtic sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, augmentar el repertori comunicatiu i millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de recepció crítica. Perquè l'estudi sistemàtic de la llengua sigui útil, ha de promoure la competència metalingüística dels alumnes i s'ha de vincular amb els usos reals i contextualitzats propis dels parlants. La reflexió metalingüística ha de partir del coneixement intuïtiu dels alumnes com a usuaris de la llengua i establir ponts amb el coneixement sistemàtic d'aquesta, utilitzant per això terminologia específica i integrant els nivells morfosintàctic, semàntic i pragmàtic en l'estudi de les formes lingüístiques. Es tracta, per tant, d'abordar l'aprenentatge estructurat de la gramàtica a través de processos d'indagació, tot establint una relació entre coneixement gramatical explícit i ús de la llengua a partir de la reflexió i de l'elaboració de projectes de recerca reduïts. Per això cal partir de l'observació del significat i la funció que les formes lingüístiques adquireixen en el discurs, per arribar a la generalització i a la sistematització a partir de la manipulació d'enunciats, el contrast entre oracions, la formulació d'hipòtesis i de regles, l'ús de contraexemples o la connexió amb altres fenòmens lingüístics i comunicar els resultats amb el metallenguatge adequat. En definitiva, es tracta d'estimular la reflexió metalingüística i interlingüística perquè els alumnes puguin pensar i parlar sobre la llengua de manera que aquest coneixement reverteixi en la millora de les produccions pròpies i en la millor comprensió i interpretació crítica de les produccions alienes i, alhora, permeti construir de manera progressiva un coneixement explícit sobre com funciona el sistema lingüístic. Descriptors que es lliguen a aquesta competència específica:

CE.10 · posar les practiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la ...

TEXTO OFICIAL

posar les practiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, utilitzant un llenguatge no discriminatori i bandejant els abusos de poder a través de la paraula per afavorir un ús no tan sols eficaç sinó també ètic i democràtic del llenguatge. Desenvolupar aquesta competència implica no tan sols que les persones siguin eficaces a l'hora de comunicar-se, sinó també que posin les paraules al servei d'uns objectius que no es desentenguin de la indefugible dimensió ètica de la comunicació. En l'àmbit de la comunicació personal, l'educació lingüística ha d'ajudar a establir relacions interpersonals basades en l'empatia i el respecte, tot oferint eines per a l'escolta activa, la comunicació assertiva, la deliberació argumentada i la resolució dialogada dels conflictes. Erradicar els usos discriminatoris i manipuladors del llenguatge, com també els abusos de poder a través de la paraula, és un imperatiu ètic.

3. Criterios de evaluación

Lengua Castellana y Literatura I

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
1.1	CE.1	<p>Reconèixer, valorar i explicar la diversitat lingüística del món, les famílies de llengües i la seva evolució (naixement, vida i mort) i les polítiques que tenen a veure amb aquestes situacions, amb especial atenció a les del propi territori; tot partint del fet de conèixer la situació lingüística a Europa, Espanya i territoris que conformen el domini lingüístic de la llengua catalana, en manifestacions orals, escrites i multimodals.</p> <p>Valorar la diversidad lingüística de España comparando lenguas y dialectos.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un análisis comparativo de lenguas y dialectos del español, usando metalenguaje.</p> <p><i>Contexto:</i> Exposición oral o escrita contrastando rasgos de lenguas y dialectos.</p> <p><i>Evitar:</i> Confundir dialecto con sociolecto o no emplear metalenguaje adecuado.</p>	<p>Examen escrito</p> <p>Verbo: valorar</p>
1.2	CE.1	<p>Qüestionar i refutar prejudicis i estereotips lingüístics adoptant una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal, a partir de l'exploració i reflexió entorn dels fenòmens de contacte entre llengües, amb especial atenció al paper de les xarxes socials i els mitjans de comunicació i de la investigació sobre els drets lingüístics i diversos models de convivència entre llengües.</p> <p>Refutar prejuicios lingüísticos mediante la reflexión sobre el contacto entre lenguas y la investigación de derechos lingüísticos.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un texto argumentativo que cuestiona un prejuicio lingüístico usando ejemplos de contacto entre lenguas.</p> <p><i>Contexto:</i> Análisis de comentarios en redes sociales sobre variedades del español y debate en clase.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar explicación de diversidad en lugar de refutación de prejuicios concretos.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: argumentar</p>
2.1	CE.2	<p>Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant en funció de les necessitats comunicatives i la intenció de l'emissor en textos orals i multimodals complexos propis de diferents àmbits, analitzant la interacció entre els diferents codis.</p> <p>Identificar estructura, información relevante e intención del emisor en textos orales y multimodales complejos, analizando la interacción de códigos.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega un análisis escrito donde identifica la estructura, información clave e intención del emisor, explicando cómo interactúan los códigos.</p> <p><i>Contexto:</i> Tras escuchar un podcast académico o noticia multimodal, el alumno responde preguntas sobre su estructura e intención.</p> <p><i>Evitar:</i> Confundir la identificación de ideas con el análisis de la interacción entre códigos (ej. solo resumir contenido sin mencionar cómo la imagen o sonido refuerzan el mensaje).</p>	<p>Examen escrito</p> <p>Verbo: identificar</p>

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
2.2	CE.2	<p>Valorar la forma i el contingut de textos orals i multimodals complexos, avaluant-ne la qualitat, la fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat, com també l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.</p> <p>Evaluar la calidad y fiabilidad de textos orales y multimodales complejos, analizando forma, contenido y eficacia comunicativa.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un análisis crítico por escrito de un texto oral o multimodal, evaluando su forma, contenido y fiabilidad.</p> <p><i>Contexto:</i> Audición o visionado de un discurso complejo (debate, reportaje) seguido de redacción de una valoración crítica.</p> <p><i>Evitar:</i> El alumnado emite una opinión personal sin analizar formalmente los recursos discursivos ni evaluar la fiabilidad de las fuentes.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: Valorar</p>
3.1	CE.3	<p>Realitzar exposicions i argumentacions orals formals amb diferent grau de planificació sobre temes d'interès científic i cultural i de rellevància acadèmica i social, ajustant-se a les convencions pròpies de cada gènere discursiu i amb la fluïdesa, el rigor, la coherència i el registre adequat, en diferents suports i utilitzant de manera eficaç recursos verbals i no verbals.</p> <p>Producir exposiciones y argumentaciones orales formales sobre temas académicos y sociales con rigor, fluidez y coherencia.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce exposiciones y argumentaciones orales formales, utilizando recursos verbales y no verbales en diferentes soportes.</p> <p><i>Contexto:</i> Exposiciones en clase sobre temas científicos o culturales evaluadas con rúbrica.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo la fluidez oratoria sin considerar la estructura argumentativa y la coherencia.</p>	<p>Exposicion oral</p> <p>Verbo: producir</p>
3.2	CE.3	<p>Participar de manera activa i adequada en interaccions orals (formals i informals) i en el treball en equip amb actituds d'escolta activa i estratègies de cooperació conversacional i cortesia lingüística.</p> <p>Participar activamente en interacciones orales formales e informales, mostrando escucha activa, cooperación y cortesía lingüística en trabajos en equipo.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado realiza intervenciones orales en debates y trabajos en equipo, demostrando escucha activa y respeto a las normas de cortesía.</p> <p><i>Contexto:</i> Debates en clase y trabajo en equipo sobre temas académicos.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo presentaciones formales, ignorando las interacciones informales y la escucha activa.</p>	<p>Observacion sistematica</p> <p>Verbo: comunicar</p>
4.1	CE.4	<p>Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant i la intenció de l'emissor de textos escrits i multimodals especialitzats, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, realitzant les inferències necessàries i amb diferents propòsits de lectura.</p> <p>Analizar textos especializados (académicos y mediáticos) extrayendo sentido global, estructura, información relevante e intención del emisor mediante inferencias.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega un análisis escrito de un texto especializado (académico o mediático) en el que señala el sentido global, la estructura, la información relevante y la intención del emisor, incluyendo inferencias.</p> <p><i>Contexto:</i> Lectura guiada de un artículo de divulgación científica seguida de un análisis escrito individual.</p> <p><i>Evitar:</i> Confundir la intención del emisor con el tema principal del texto.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: analizar</p>

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
4.2	CE.4	<p>Valorar la forma i el contingut de textos complexos avaluant-ne la qualitat, la fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat, com també l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.</p> <p>Evaluar críticamente la calidad, fiabilidad y eficacia comunicativa de textos complejos, considerando forma, contenido y canal.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado redacta un análisis crítico de un texto complejo (artículo, ensayo) evaluando su contenido, fiabilidad de la fuente y eficacia de los recursos comunicativos.</p> <p><i>Contexto:</i> Lectura de un texto complejo y elaboración de un informe crítico individual evaluando forma y contenido.</p> <p><i>Evitar:</i> Confundir este criterio con una simple comprensión lectora, pidiendo un resumen en lugar de una valoración crítica de la forma y el contenido.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: valorar</p>
5.1	CE.5	<p>Elaborar textos acadèmics coherents, cohesionats i amb el registre adequat sobre temes curriculars o d'interès social i cultural. L'elaboració ha d'anar precedida d'un procés de planificació que atengui la situació comunicativa, destinatari, propòsit i canal i d'un procés de redacció i revisió d'esborranys de manera individual o entre iguals, o mitjançant altres instruments de consulta.</p> <p>Elaborar textos académicos con planificación, redacción y revisión individual o grupal, asegurando coherencia, cohesión y registro adecuado.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega un texto académico (ensayo, informe) que demuestra planificación, redacción y revisión, con coherencia, cohesión y registro formal.</p> <p><i>Contexto:</i> Investigación de un tema curricular, seguida de planificación, redacción y revisión de un texto académico en grupo o individual.</p> <p><i>Evitar:</i> El alumnado confunde el registro académico con el coloquial y no evidencia el proceso de revisión de borradores.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: elaborar</p>
5.2	CE.5	<p>Incorporar procediments per enriquir els textos, atenent aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical.</p> <p>Aplicar procedimientos discursivos, lingüísticos y estilísticos para enriquecer textos escritos con precisión y corrección.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce textos escritos cohesionados y con variedad léxica, figuras retóricas y estructuras sintácticas complejas, sin errores ortográficos ni gramaticales.</p> <p><i>Contexto:</i> Redacción de un artículo de opinión o ensayo académico donde se exige riqueza expresiva y formal.</p> <p><i>Evitar:</i> Reducir la evaluación a la corrección ortográfica y gramatical, sin valorar los procedimientos de enriquecimiento discursivo y estilístico.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: aplicar</p>

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
6.1	CE.6	<p>Elaborar treballs de recerca de manera autònoma, en diferents suports, sobre temes curriculars d'interès cultural que impliquin localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts; calibrar-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura; organitzar-la i integrar-la en esquemes propis; i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista crític i respectuós amb la propietat intel·lectual.</p> <p>Elaborar trabajos de investigación autónoma seleccionando y contrastando fuentes, evaluando su fiabilidad y comunicando con creatividad y respeto a la propiedad intelectual.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega un trabajo de investigación (escrito o digital) que demuestra selección y contraste de fuentes, integración en esquemas propios y comunicación crítica y creativa.</p> <p><i>Contexto:</i> Investigación sobre un tema curricular o literario con búsqueda, contraste y síntesis de información en diferentes soportes.</p> <p><i>Evitar:</i> Olvidar evaluar el proceso de contraste de fuentes y centrarse solo en el producto final, sin verificar el uso adecuado de la propiedad intelectual.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: Elaborar</p>
6.2	CE.6	<p>Avaluar la veracitat de notícies i informacions, amb atenció especial a les xarxes socials i altres entorns digitals, seguint pautes d'anàlisi, contrast i verificació, fent ús de les eines adequades i mantenint una actitud crítica enfront dels possibles biaixos de la informació.</p> <p>Evalúa la veracidad de noticias digitales mediante contraste crítico y herramientas de verificación.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un informe de verificación de noticias donde aplica criterios de contraste y detección de sesgos.</p> <p><i>Contexto:</i> Análisis de noticias de redes sociales en taller de detección de desinformación.</p> <p><i>Evitar:</i> Se limita a pedir un resumen de noticias sin exigir contraste ni uso de herramientas de verificación.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: evaluar</p>
7.1	CE.7	<p>Triar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània i deixar constància del progrés de l'itinerari lector i cultural personal mitjançant l'explicació argumentada dels criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i l'experiència de lectura.</p> <p>Explica con argumentos la selección de lecturas, el acceso a la cultura literaria y la experiencia lectora.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un portfolio o diario que argumenta los criterios de selección, formas de acceso a la cultura literaria y reflexión sobre la experiencia lectora.</p> <p><i>Contexto:</i> Lectura autónoma con entregas periódicas de reflexiones argumentadas en portfolio.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo la cantidad de lecturas o resúmenes, sin exigir argumentación sobre criterios de selección.</p>	<p>Portfolio</p> <p>Verbo: argumentar</p>

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
7.2	CE.7	<p>Compartir l'experiència lectora utilitzant el metallenguatge específic i elaborar una interpretació personal establint vincles argumentats amb altres obres i altres experiències artístiques i culturals. Elaborar una interpretació personal establint vincles argumentats amb altres obres i altres experiències artístiques i culturals.</p> <p>El alumnado comunica su experiencia lectora usando metalenguaje y vinculando la obra con otras creaciones.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce una exposición oral o escrita en la que comparte su experiencia lectora, emplea metalenguaje específico y argumenta vínculos con otras obras o manifestaciones artísticas.</p> <p><i>Contexto:</i> Presentación oral del itinerario lector personal con análisis crítico y conexiones culturales.</p> <p><i>Evitar:</i> El alumnado se limita a resumir el argumento sin utilizar terminología literaria ni establecer relaciones con otras obras.</p>	<p>Exposicion oral</p> <p>Verbo: comunicar</p>
8.1	CE.8	<p>Explicar i argumentar la interpretació de les obres llegides mitjançant l'anàlisi de les relacions internes dels seus elements constitutius amb el sentit de l'obra i de les relacions externes del text amb el seu context social i històric i amb la tradició literària, utilitzant el metallenguatge específic i incorporant judicis de valor vinculats a l'apreciació estètica de les obres.</p> <p>Explicar y argumentar la interpretación de obras literarias mediante análisis interno y externo usando metalenguaje y juicios estéticos.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un comentario textual o ensayo donde explica y argumenta su interpretación de una obra, analizando sus elementos y contexto.</p> <p><i>Contexto:</i> Análisis de un fragmento literario en clase, con guía de preguntas para el comentario.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo la corrección factual ignorando la argumentación y el uso de metalenguaje.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: argumentar</p>
8.2	CE.8	<p>Desenvolupar projectes de recerca que es concretin en una exposició oral, un assaig o una presentació multimodal, establint vincles argumentats entre els clàssics de la literatura catalana objecte de lectura guiada i altres textos i manifestacions artístiques clàssiques o contemporànies, en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge, recursos expressius i valors ètics i estètics i explicitant la implicació i la resposta personal del lector en la lectura.</p> <p>El alumnado produce un proyecto de investigación que relaciona clásicos con otras manifestaciones artísticas y expresa su respuesta personal.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega un proyecto (exposición oral, ensayo o presentación multimodal) que establece vínculos argumentados entre los clásicos leídos y otras obras artísticas.</p> <p><i>Contexto:</i> Lectura guiada de clásicos españoles y posterior investigación en grupo o individual para crear un proyecto comparativo.</p> <p><i>Evitar:</i> Falta de argumentación en los vínculos entre textos; se limitan a comparar sin justificar.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: producir</p>

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
8.3	CE.8	<p>Crear textos personals o col·lectius amb intenció literària i consciència d'estil, en diferents suports i amb ajuda d'altres llenguatges artístics i audiovisuals, a partir de la lectura d'obres o fragments significatius en els quals s'emprin les convencions formals dels diversos gèneres i estils literaris.</p> <p>Crear textos literarios propios aplicando conscientemente convenciones de género y estilo a partir de lecturas modelo.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un texto literario (cuento, poema, escena teatral) que evidencia el uso intencionado de recursos estilísticos y convenciones del género trabajado.</p> <p><i>Contexto:</i> Tras leer un fragmento de un género concreto, el alumnado crea un texto breve imitando sus convenciones formales y de estilo.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo la originalidad en lugar de la conciencia de estilo y el uso de convenciones formales.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: crear</p>
9.1	CE.9	<p>Revisar els textos propis i fer propostes de millora argumentant els canvis a partir de la reflexió metalingüística i utilitzant un metallenguatge específic i identificar i esmenar problemes de comprensió lectora utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús.</p> <p>Revisar textos propios argumentando los cambios con metalenguaje y corregir problemas de comprensión lectora.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega una revisión de su texto con propuestas de mejora argumentadas y evidencias de corrección de problemas de comprensión.</p> <p><i>Contexto:</i> Tras producir un texto, el alumnado lo revisa aplicando conocimientos lingüísticos y propone mejoras razonadas.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo el texto final sin exigir la reflexión metalingüística argumentada.</p>	<p>Portfolio</p> <p>Verbo: evaluar</p>
9.2	CE.9	<p>Explicar i argumentar la interrelació entre el propòsit comunicatiu i les eleccions lingüístiques de l'emissor, com també els seus efectes en el receptor, utilitzant el coneixement explícit de la llengua i un metallenguatge específic.</p> <p>Explicar y argumentar cómo el propósito del emisor condiciona sus elecciones lingüísticas y cómo afectan al receptor, usando metalenguaje.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un análisis escrito en el que vincula las elecciones lingüísticas de un texto con el propósito comunicativo y sus efectos en el receptor, empleando terminología específica.</p> <p><i>Contexto:</i> Análisis de un texto persuasivo (anuncio, discurso) para identificar intención y recursos lingüísticos.</p> <p><i>Evitar:</i> Describir recursos lingüísticos sin relacionarlos con la intención comunicativa ni el efecto en el destinatario.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: argumentar</p>

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
9.3	CE.9	<p>Elaborar i presentar els resultats de petits projectes de recerca sobre aspectes rellevants del funcionament de la llengua, formulant hipòtesi i establint generalitzacions, utilitzant els conceptes i la terminologia lingüística adequats i consultant de manera autònoma diccionaris, manuals i gramàtiques.</p> <p>Investiga aspectos del funcionamiento de la lengua, formula hipótesis, generaliza y presenta resultados usando terminología lingüística.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado entrega un informe escrito y realiza una exposición oral de un proyecto de investigación lingüística, formulando hipótesis y generalizaciones.</p> <p><i>Contexto:</i> Proyecto en pequeños grupos sobre un fenómeno lingüístico con consulta autónoma de diccionarios y gramáticas.</p> <p><i>Evitar:</i> Evaluar solo el informe escrito sin considerar la exposición oral, omitiendo la competencia de presentación.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: elaborar</p>
10.1	CE.10	<p>Identificar i bandejar els usos discriminatoris de la llengua, els abusos de poder a través de la paraula i els usos manipuladors del llenguatge a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements lingüístics, textuais i discursius utilitzats, com també dels elements no verbals que regeixen la comunicació entre les persones. CA 10.2. Utilitzar estratègies per a la resolució dialogada dels conflictes i la cerca de consensos tant en l'àmbit personal com en els educatiu i social.</p> <p>Analizar y eliminar usos discriminatorios y manipuladores del lenguaje mediante el análisis crítico de elementos lingüísticos y discursivos.</p> <p><i>Evidencia:</i> El alumnado produce un comentario crítico donde identifica usos discriminatorios/manipuladores y propone alternativas no discriminatorias.</p> <p><i>Contexto:</i> Análisis en grupo de discursos reales (noticias, anuncios, redes) para detectar sesgos y proponer versiones éticas.</p> <p><i>Evitar:</i> Se evalúa solo la identificación de ejemplos sin exigir propuesta de cambio ni reflexión sobre la dimensión ética.</p>	<p>Rubrica produccion</p> <p>Verbo: analizar</p>

Llengua Castellana i Literatura I

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA1.1	CE.1	<p>Reconèixer i valorar les llengües d'Espanya i les varietats dialectals de l'espanyol, amb especial atenció a les del propi territori, a partir de l'explicació del seu desenvolupament històric i sociolingüístic i de la situació actual, contrastant de manera explícita i amb el metallenguatge apropiat aspectes lingüístics i discursius de les diferents llengües, com també trets dels dialectes de l'espanyol, en manifestacions orals, escrites i multimodals. Reconèixer i valorar les llengües d'Espanya i els dialectes de l'espanyol. Reconèixer els trets distintius de les varietats dialectals de l'espanyol en textos orals, escrits i multimodals. Explicar el desenvolupament històric, sociolingüístic i la situació actual de l'espanyol.</p>	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA1.2	CE.1	<p>Qüestionar i refutar prejudicis i estereotips lingüístics adoptant una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal, a partir de l'exploració i reflexió entorn dels fenòmens del contacte entre llengües, amb especial atenció al paper de les xarxes socials i els mitjans de comunicació i de la investigació sobre els drets lingüístics i diversos models de convivència entre llengües. Identificar, qüestionar i refutar prejudicis i estereotips lingüístics.</p> <p>Respectar i valorar la riquesa cultural lingüística i dialectal, a partir de l'observació i la reflexió de la diversitat lingüística de l'entorn. Explorar els fenòmens de contacte de llengües, amb especial atenció a les xarxes socials i als mitjans de comunicació.</p> <p>Investigar sobre els drets lingüístics i diversos models de convivència entre llengües.</p>	
CA2.1	CE.2	<p>Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant en funció de les necessitats comunicatives i la intenció de l'emissor en textos orals i multimodals complexos, propis de diferents àmbits, analitzant la interacció entre els diferents codis. Identificar el sentit global, l'estructura i la informació més rellevant en funció de les necessitats comunicatives i la intenció de l'emissor en textos orals i multimodals complexos. Analitzar la interacció entre els diferents codis en un missatge.</p>	
CA2.2	CE.2	<p>Valorar la forma i el contingut de textos orals i multimodals complexos, avaluant la qualitat, fiabilitat i idoneïtat del canal emprat, com també l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. Valorar la forma i el contingut de textos orals i multimodals complexos. Avaluar la qualitat, la fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat. Avaluar l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats en una producció oral.</p>	
CA3.1	CE.3	<p>Realitzar exposicions i argumentacions orals formals amb diferent grau de planificació sobre temes d'interès científic i cultural i de rellevància acadèmica i social, ajustant-se a les convencions pròpies de cada gènere discursiu i amb fluïdesa, rigor, coherència, cohesió, correcció i el registre adequat, en diferents suports i emprant de manera eficaç recursos verbals i no verbals. Fer exposicions i argumentacions orals formals amb diferent grau de planificació sobre temes de caire científic, cultural, social i acadèmic. Fer exposicions orals que s'ajustin a les convencions de cada gènere discursiu, amb coherència, cohesió i correcció i adequant-se a la situació comunicativa concreta. Utilitzar de manera eficaç els recursos verbals i no verbals propis de situacions orals.</p>	
CA3.2	CE.3	<p>Participar de forma activa i adequada en interaccions orals (formals i informals) i en el treball en equip amb actituds d'escolta activa i estratègies de cooperació conversacional i cortesia lingüística. Participar de manera activa i adequada en interaccions orals, formals i informals i en el treball en equip amb actituds d'escolta activa i fent ús de les estratègies de cooperació conversacional i cortesia lingüística.</p>	
CA4.1	CE.4	<p>Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant i la intenció de l'emissor de textos escrits i multimodals especialitzats, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, realitzant les inferències necessàries i amb diferents propòsits de lectura. Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant i la intenció de l'emissor de textos escrits i multimodals especialitzats amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació. Realitzar les inferències necessàries i amb diferents propòsits de lectura.</p>	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA4.2	CE.4	Valorar la forma i el contingut de textos complexos avaluant la seva qualitat, la fiabilitat i idoneïtat del canal utilitzat, com també l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. Valorar la forma i el contingut de textos complexos. Avaluat la qualitat, la fiabilitat i idoneïtat del canal utilitzat, com també l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.	
CA5.1	CE.5	Elaborar textos acadèmics coherents, cohesionats i amb el registre adequat sobre temes curriculars o d'interès social i cultural, precedits d'un procés de planificació que atengui la situació comunicativa, destinatari, propòsit i canal i de redacció i revisió d'esborranys de manera individual o entre iguals, o mitjançant altres instruments de consulta. Elaborar textos acadèmics coherents, cohesionats i amb el registre adequat sobre temes curriculars o d'interès social i cultural. Planificar el text segons la situació comunicativa, el destinatari, el propòsit i el canal i de redacció. Revisar esborranys de manera individual o entre iguals, o mitjançant altres instruments de consulta.	
CA5.2	CE.5	Incorporar procediments per enriquir els textos, atenent aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical.	
CA6.1	CE.6	Elaborar treballs de recerca de manera autònoma, en diferents suports, sobre temes curriculars d'interès cultural que impliquin localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts; calibrar-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura; organitzar-la i integrar-la en esquemes propis; i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista crític i respectuós amb la propietat intel·lectual. Elaborar treballs de recerca de manera autònoma, en diferents suports, sobre temes curriculars d'interès cultural que impliquin localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts. Calibrar la fiabilitat i pertinència de les fonts en funció dels objectius de lectura. Organitzar la informació i integrar-la en esquemes propis. Reelaborar la informació i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista crític i respectuós amb la propietat intel·lectual.	
CA6.2	CE.6	Avaluar la veracitat de notícies i informacions, amb especial atenció a les xarxes socials i altres entorns digitals, seguint pautes d'anàlisi, contrast i verificació, fent ús de les eines adequades i mantenint una actitud crítica enfront dels possibles biaixos de la informació. Avaluar la veracitat de notícies i informacions, amb especial atenció a les xarxes socials i altres entorns digitals. Seguir pautes d'anàlisi, contrast i verificació en la recerca d'informació, fent ús de les eines adequades i mantenint una actitud crítica enfront dels possibles biaixos de la informació.	
CA7.1	CE.7	Triar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània i deixar constància del progrés de l'itinerari lector i cultural personal mitjançant l'explicació argumentada dels criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i de l'experiència de lectura. Triar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània. Deixar constància del progrés de l'itinerari lector i cultural personal mitjançant l'explicació argumentada dels criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i de l'experiència de lectura.	
CA7.2	CE.7	Compartir l'experiència lectora utilitzant el metallenguatge específic i elaborar la interpretació personal establint vincles argumentats amb altres obres i altres experiències artístiques i culturals. Compartir l'experiència lectora utilitzant el metallenguatge específic. Elaborar una interpretació personal establint vincles argumentats amb altres obres i altres experiències artístiques i culturals.	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA8.1	CE.8	Explicar i argumentar la interpretació de les obres llegides mitjançant l'anàlisi de les relacions internes dels seus elements constitutius amb el sentit de l'obra i de les relacions externes del text amb el seu context social i històric i amb la tradició literària, utilitzant un metallenguatge específic i incorporant judicis de valor vinculats a l'apreciació estètica de les obres. Explicar i argumentar la interpretació de les obres llegides mitjançant l'anàlisi de les relacions internes dels seus elements constitutius amb el sentit de l'obra. Establir les relacions externes del text amb el seu context social i històric i amb la tradició literària. Utilitzar el metallenguatge específic en la interpretació d'obres literàries i incorporar-hi judicis de valor vinculats a l'apreciació estètica.	
CA8.2	CE.8	Desenvolupar projectes de recerca que es concretin en una exposició oral, un assaig o una presentació multimodal, establint vincles argumentats entre els clàssics de la literatura espanyola objecte de lectura guiada i altres textos i manifestacions artístiques clàssiques o contemporànies, en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge, recursos expressius i valors ètics i estètics i explicitant la implicació i la resposta personal del lector en la lectura. Desenvolupar projectes de recerca que es concretin en una exposició oral, un assaig o una presentació multimodal. Establir vincles argumentats entre els clàssics de la literatura espanyola objecte de lectura guiada i altres textos i manifestacions artístiques clàssiques o contemporànies, en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge, recursos expressius i valors ètics i estètics. Explicitar la implicació i la resposta personal del lector en la lectura.	
CA8.3	CE.8	Crear textos personals o col·lectius amb intenció literària i consciència d'estil, en diferents suports i amb ajuda d'altres llenguatges artístics i audiovisuals, a partir de la lectura d'obres o fragments significatius en els quals s'emprin les convencions formals dels diversos gèneres i estils literaris.	
CA9.1	CE.9	Revisar els propis textos i fer propostes de millora argumentant els canvis a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística i utilitzant el metallenguatge específic i identificar i esmenar problemes de comprensió lectora utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús. Revisar els propis textos i fer propostes de millora. Argumentar els canvis a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística. Utilitzar un metallenguatge específic en la revisió. Identificar i esmenar problemes de comprensió lectora utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús.	
CA9.2	CE.9	Explicar i argumentar la interrelació entre el propòsit comunicatiu i les eleccions lingüístiques de l'emissor, com també els efectes que té en el receptor, utilitzant el coneixement explícit de la llengua i del metallenguatge específic. Explicar i argumentar la interrelació entre el propòsit comunicatiu i les eleccions lingüístiques de l'emissor, com també els efectes que té en el receptor. Utilitzar el coneixement explícit de la llengua i el metallenguatge específic en l'anàlisi dels trets lingüístics escollits.	
CA9.3	CE.9	Elaborar i presentar els resultats de projectes de recerca reduïts sobre aspectes rellevants del funcionament de la llengua, formulant hipòtesis i establint generalitzacions, utilitzant els conceptes i la terminologia lingüística adequada i consultant de manera autònoma diccionaris, manuals i gramàtiques. Elaborar i presentar els resultats de petits projectes de recerca sobre aspectes rellevants del funcionament de la llengua. Formular hipòtesis i establir generalitzacions, utilitzant els conceptes i la terminologia lingüística adequada. Consultar de manera autònoma diccionaris, manuals i gramàtiques.	

Código	CE	Criterio + evidencia y contexto	Instrumento
CA10.1	CE.10	Identificar i bandejar els usos discriminatoris de la llengua, els abusos de poder a través de la paraula i els usos manipuladors del llenguatge a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements lingüístics, textuals i discursius utilitzats, com també dels elements no verbals que regeixen la comunicació entre les persones.	
CA10.2	CE.10	Utilitzar estratègies per a la resolució dialogada dels conflictes i la cerca de consensos tant en l'àmbit personal com en l'educatiu i el social.	

4. Saberes básicos

Lengua Castellana y Literatura I

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La situació lingüística a l'Estat espanyol	
2	Característiques de les principals varietats dialectals de l'espanyol d'Espanya i d'Amèrica	
3	Prejudicis i estereotips lingüístics	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Context. La situació lingüística a l'Estat espanyol	
2	Característiques de les principals varietats dialectals de l'espanyol d'Espanya i d'Amèrica	
3	Prejudicis i estereotips lingüístics	
4	Gèneres discursius. Propietats textuais: adequació, coherència, cohesió, correcció	
5	Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu: el text acadèmic	
6	Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Textos periodístics: narració, exposició i argumentació. Mitjans de comunicació i xarxes socials	
7	Gèneres literaris	
8	Processos. Expressió oral. Adequació al nivell de formalitat requerit per la situació comunicativa. El registre estàndard. Trets discursius i lingüístics del discurs formal. Elements no verbals. Planificació i recerca d'informació, construcció del discurs i revisió. Transferència dels coneixements lingüístics (lèxics, gramaticals i fonètics) al discurs	
9	Expressió escrita. Planificació: recerca i selecció d'informació; anàlisi, valoració, organització i síntesi de la informació. Redacció i revisió: transferència dels coneixements lingüístics (lèxics, gramaticals i ortogràfics) al text escrit	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
10	Comprensió oral. Sentit global del discurs. Parts del discurs i relació que mantenen. Usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal. Intenció comunicativa del parlant. Selecció de la informació rellevant	
11	Comprensió escrita. Sentit global del text. Parts del text i relació que mantenen. Usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic. Publicitat i propaganda. Intenció comunicativa de l'emissor. Selecció de la informació rellevant. Interpretació del llenguatge en el seu context. Connotació, denotació i sentit figurat	
12	Interacció oral en contextos formals. Ús propi i aliè de la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística	
13	Interacció escrita	
14	Mediació. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics	
15	La modalitat. Formes lingüístiques per a l'expressió de la subjectivitat i de l'objectivitat	
16	Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació comunicativa	
17	Connectors, marcadors discursius i altres procediments lèxics, semàntics i gramaticals que contribueixen a la cohesió del text	
18	Relacions entre formes verbals com a procediment de cohesió textual, amb especial atenció a l'ús dels temps verbals. Valor de les formes no personals	
19	Correcció lingüística i revisió ortogràfica, gramatical i tipogràfica dels textos	
20	Relació dels signes lingüístics amb el significat del text	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Lectura autònoma. Selecció d'obres rellevants d'autors de la literatura espanyola, europea i universal, amb assessorament	
2	Participació activa en el circuit literari i lector, en activitats com ara encontres literaris amb autors d'obres llegides, sessions de narració oral, clubs de lectura, etc	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
3	Utilització autònoma de tot tipus de biblioteques, físiques i digitals	
4	Accés a diferents experiències culturals: representacions teatrals, exposicions bibliogràfiques, etc	
5	Expressió argumentada dels gustos lectors personals	
6	Diversificació del corpus llegit, amb atenció als circuits comercials del llibre i distingint entre literatura canònica i literatura de consum, clàssics i	
7	Lectura guiada. Establiment de vincles entre la literatura castellana contemporània i altres disciplines artístiques	
8	La literatura castellana des de l'edat mitjana fins al Romanticisme	
9	Anàlisi i comentari del text literari: elements constitutius del gènere literari i sentit de l'obra literària, les relacions externes del text amb el seu context social, històric i amb la tradició literària	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Diferències rellevants entre llengua oral i llengua escrita, amb especial atenció als elements sintàctics, lèxics i pragmàtics	
2	Formació de paraules. Elements constitutius: lexema i morfemes	
3	Categories gramaticals: tipus i ús	
4	Sintaxi. Estructures sintàctiques simples i complexes. Relacions lògiques, gramaticals i semàntiques entre els elements d'una oració. Les funcions sintàctiques. Connectors com a element cohesionador del text i que hi aporta coherència. Elements de referència. Díctics. Ordre lògic dels elements de l'oració. Signes de puntuació	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
5	Explicació del significat de paraules o expressions dins el context. Sinonímia, antonímia, paronímia, polisèmia, homonímia. Hiperonímia i hiponímia. Connotació i denotació. Elements discriminatoris del llenguatge. Identificació dels elements lingüístics que comprometen la comprensió d'un text escrit o oral	
6	Propostes de millora i enriquiment d'un text escrit o oral	

Llengua Castellana i Literatura I

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	La situació lingüística a l'Estat espanyol	
2	Característiques de les principals varietats dialectals de l'espanyol d'Espanya i d'Amèrica	
3	Prejudicis i estereotips lingüístics	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Context. La situació lingüística a l'Estat espanyol	
2	Característiques de les principals varietats dialectals de l'espanyol d'Espanya i d'Amèrica	
3	Prejudicis i estereotips lingüístics	
4	Gèneres discursius. Propietats textuais: adequació, coherència, cohesió, correcció	
5	Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu: el text acadèmic	
6	Gèneres discursius propis de l'àmbit social. Textos periodístics: narració, exposició i argumentació. Mitjans de comunicació i xarxes socials	
7	Gèneres literaris	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
8	Processos. Expressió oral. Adequació al nivell de formalitat requerit per la situació comunicativa. El registre estàndard. Trets discursius i lingüístics del discurs formal. Elements no verbals. Planificació i recerca d'informació, construcció del discurs i revisió. Transferència dels coneixements lingüístics (lèxics, gramaticals i fonètics) al discurs	
9	Expressió escrita. Planificació: recerca i selecció d'informació; anàlisi, valoració, organització i síntesi de la informació. Redacció i revisió: transferència dels coneixements lingüístics (lèxics, gramaticals i ortogràfics) al text escrit	
10	Comprensió oral. Sentit global del discurs. Parts del discurs i relació que mantenen. Usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal. Intenció comunicativa del parlant. Selecció de la informació rellevant	
11	Comprensió escrita. Sentit global del text. Parts del text i relació que mantenen. Usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic. Publicitat i propaganda. Intenció comunicativa de l'emissor. Selecció de la informació rellevant. Interpretació del llenguatge en el seu context. Connotació, denotació i sentit figurat	
12	Interacció oral en contextos formals. Ús propi i aliè de la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística	
13	Interacció escrita	
14	Mediació. Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics	
15	La modalitat. Formes lingüístiques per a l'expressió de la subjectivitat i de l'objectivitat	
16	Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació comunicativa	
17	Connectors, marcadors discursius i altres procediments lèxics, semàntics i gramaticals que contribueixen a la cohesió del text	
18	Relacions entre formes verbals com a procediment de cohesió textual, amb especial atenció a l'ús dels temps verbals. Valor de les formes no personals	
19	Correcció lingüística i revisió ortogràfica, gramatical i tipogràfica dels textos	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
20	Relació dels signes lingüístics amb el significat del text	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Lectura autònoma. Selecció d'obres rellevants d'autors de la literatura espanyola, europea i universal, amb assessorament	
2	Participació activa en el circuit literari i lector, en activitats com ara encontres literaris amb autors d'obres llegides, sessions de narració oral, clubs de lectura, etc	
3	Utilització autònoma de tot tipus de biblioteques, físiques i digitals	
4	Accés a diferents experiències culturals: representacions teatrals, exposicions bibliogràfiques, etc	
5	Expressió argumentada dels gustos lectors personals	
6	Diversificació del corpus llegit, amb atenció als circuits comercials del llibre i distingint entre literatura canònica i literatura de consum, clàssics i	
7	Lectura guiada. Establiment de vincles entre la literatura castellana contemporània i altres disciplines artístiques	
8	La literatura castellana des de l'edat mitjana fins al Romanticisme	
9	Anàlisi i comentari del text literari: elements constitutius del gènere literari i sentit de l'obra literària, les relacions externes del text amb el seu context social, històric i amb la tradició literària	

Saberes básicos del decreto

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
1	Diferències rellevants entre llengua oral i llengua escrita, amb especial atenció als elements sintàctics, lèxics i pragmàtics	
2	Formació de paraules. Elements constitutius: lexema i morfemes	
3	Categories gramaticals: tipus i ús	

#	Saber oficial	Resumen claro y actividad de aula
4	<p>Sintaxi. Estructures sintàctiques simples i complexes. Relacions lògiques, gramaticals i semàntiques entre els elements d'una oració. Les funcions sintàctiques. Connectors com a element cohesionador del text i que hi aporta coherència. Elements de referència. Díctics. Ordre lògic dels elements de l'oració. Signes de puntuació</p>	
5	<p>Explicació del significat de paraules o expressions dins el context. Sinonímia, antonímia, paronímia, polisèmia, homonímia. Hiperonímia i hiponímia. Connotació i denotació. Elements discriminatoris del llenguatge. Identificació dels elements lingüístics que comprometen la comprensió d'un text escrit o oral</p>	
6	<p>Propostes de millora i enriquiment d'un text escrit o oral</p>	

5. Rúbricas IA por competencia específica

Cada rúbrica está calibrada para esta materia y curso con descriptores observables y un ejemplo de evidencia en cada nivel. Edita los porcentajes según tu programación didáctica.

CE.1 · 25 % Rubrica generica

Reconèixer, valorar i explicar la diversitat lingüística del món, les famílies de llengües i la seva evolució (naixement, vida i mort) i les polítiques que tenen a veure amb aquestes situacions; tot p...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	No reconoce la diversidad lingüística de España ni las variedades dialectales del español. Reproduce prejuicios o estereotipos lingüísticos sin cuestionarlos. <i>Ejemplo: En un debate sobre lenguas, afirma que 'el andaluz es una forma incorrecta de hablar' sin aportar razones.</i>
2	En proceso	50-69%	Identifica algunas lenguas de España y variedades dialectales, pero su explicación es superficial. Muestra dudas al refutar estereotipos o los acepta parcialmente. <i>Ejemplo: Enumera el catalán, euskera y gallego como lenguas cooficiales, pero no explica su origen ni su estatus. Ante un comentario despectivo sobre el asturiano, no reacciona.</i>
3	Adquirido	70-89%	Explica la diversidad lingüística de España y las variedades dialectales del español con corrección. Refuta prejuicios y estereotipos lingüísticos con argumentos razonados, valorando la riqueza cultural. <i>Ejemplo: En una exposición oral describe la distribución geográfica de las lenguas de España y ejemplifica variantes dialectales. Al escuchar un mito sobre la inferioridad del valenciano, lo contradice con datos históricos y sociolingüísticos.</i>
4	Avanzado	90-100%	Analiza críticamente la diversidad lingüística mundial a partir del caso español, integrando fenómenos de contacto. Transfiere la reflexión a contextos nuevos (otras lenguas, ámbitos profesionales) y propone acciones para combatir prejuicios y promover el patrimonio lingüístico. <i>Ejemplo: En un trabajo escrito compara el bilingüismo en Cataluña con situaciones de lenguas minorizadas en América Latina, y diseña una campaña escolar contra los estereotipos lingüísticos.</i>

CE.2 · 25 % Exposición oral

Comprende i interpretar textos orals i multimodals, amb especial atenció als textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, recollint el sentit general i la informació més rellevant, identificant el...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	Identifica con dificultad el sentido global del texto oral o multimodal, generalmente limitándose a información literal aislada. No reconoce la intención del emisor ni valora la fiabilidad del discurso. Requiere apoyo continuo para extraer información relevante. <i>Ejemplo: Al escuchar un podcast informativo sobre el cambio climático, solo puede repetir el título y una frase, sin identificar la tesis del autor ni los argumentos principales.</i>
2	En proceso	50-69%	Comprende el sentido general y localiza información relevante del texto, pero con imprecisiones en la identificación del punto de vista y la intención del emisor. Valora de forma parcial la forma y el contenido, sin profundizar en la fiabilidad o la calidad discursiva. <i>Ejemplo: En un debate televisivo sobre la inteligencia artificial, distingue la postura a favor y en contra, pero no identifica las estrategias retóricas empleadas ni emite un juicio sobre la credibilidad de los participantes.</i>
3	Adquirido	70-89%	Comprende e interpreta de manera autónoma textos orales y multimodales complejos, identificando con precisión el sentido global, la estructura, la información relevante, el punto de vista, la intención del emisor y los elementos contextuales. Evalúa críticamente la fiabilidad, la forma y el contenido del texto, construyendo conocimiento y opinión. <i>Ejemplo: Analiza un discurso académico sobre economía circular: reconoce la tesis, los argumentos y la perspectiva del autor; señala las fuentes citadas; evalúa la solidez de las evidencias y la coherencia del discurso, y formula una opinión razonada sobre su fiabilidad.</i>
4	Avanzado	90-100%	Transfiere las estrategias de comprensión oral a contextos novedosos y complejos, integrando múltiples fuentes y perspectivas. Realiza un análisis crítico profundo que combina elementos contextuales y cotextuales, y elabora síntesis originales que demuestran una interpretación matizada del sentido. Valora con criterio la calidad y la intención, y propone conexiones intertextuales o aplicaciones a otras áreas. <i>Ejemplo: Ante una mesa redonda sobre el uso de redes sociales en adolescentes, identifica y compara las posturas de cada interviniente, evalúa la credibilidad de cada uno según su trayectoria y argumentación, detecta falacias, relaciona el discurso con estudios previos y elabora una opinión personal fundamentada que integra los distintos puntos de vista.</i>

CE.3 · 25 %**Observacion sistematica**

Produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caràcter acadèmic, amb rigor, fluïdesa, coherència, cohesió, correcció i el registre adequat, ateses les convencions pròpies dels ...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>Produce textos orales o multimodales breves o con escasa planificación, con falta de coherencia, cohesión o registro inadecuado. Participa en interacciones orales de forma pasiva o sin respetar las normas básicas de intercambio.</p> <p><i>Ejemplo: Exposición oral sobre un tema académico sin estructura clara, con divagaciones, volumen inadecuado y sin apoyo visual; interrumpe o no responde a preguntas de los compañeros.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Produce textos orales o multimodales con cierta planificación, pero con incoherencias parciales, cohesión limitada o registro que no se ajusta del todo al contexto. Participa en interacciones orales de manera incipiente, aunque a veces con inseguridad o falta de fluidez.</p> <p><i>Ejemplo: Presentación académica con introducción, desarrollo y conclusión, pero con saltos temáticos, uso coloquial en un contexto formal; en debate, formula intervenciones pero titubea y no siempre respeta los turnos.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Produce textos orales o multimodales con planificación suficiente, manteniendo coherencia, cohesión y registro adecuados al género y contexto académico. Participa activamente en interacciones orales, mostrando cooperación, respeto y capacidad para construir conocimiento conjuntamente.</p> <p><i>Ejemplo: Exposición argumentativa de un tema literario con estructura clara, uso de conectores, tono formal y diapositivas bien integradas; en trabajo en equipo, escucha, aporta ideas y sintetiza conclusiones.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Produce textos orales o multimodales de alta calidad, con planificación estratégica, originalidad en el uso de recursos multimodales y adaptación precisa a diversos contextos (académico, social, formal e informal). Participa en interacciones orales de manera sobresaliente, liderando el diálogo, mediando y promoviendo un clima colaborativo.</p> <p><i>Ejemplo: Debate académico donde estructura sus argumentos con solidez, utiliza ejemplos intertextuales, modula el registro según el interlocutor y reconduce el diálogo hacia acuerdos; además, integra elementos multimodales (gráficos, vídeos) que enriquecen la exposición.</i></p>

CE.4 · 20 %**Rubrica generica**

Comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, reconeixent el sentit globa...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>Identifica de forma aislada el tema general o alguna información explícita, pero no reconoce la estructura del texto ni distingue ideas principales y secundarias. No realiza inferencias ni muestra capacidad crítica.</p> <p><i>Ejemplo: Lee un artículo de opinión y solo señala el título como tema, sin identificar argumentos ni la postura del autor.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Reconoce el sentido global y las ideas principales, así como ciertas ideas secundarias. Realiza inferencias sencillas, pero su interpretación es mayoritariamente literal. Identifica la intención del emisor de forma básica, pero no evalúa la fiabilidad ni reflexiona sobre la forma del texto.</p> <p><i>Ejemplo: Lee un reportaje científico, extrae las ideas clave y reconoce que el autor busca informar, pero no cuestiona la veracidad de los datos ni analiza el lenguaje utilizado.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Comprende, interpreta y valora el texto de manera completa: identifica el sentido global, la estructura, las ideas principales y secundarias, y realiza inferencias adecuadas. Reconoce la intención del emisor, reflexiona sobre el contenido y la forma, y evalúa la calidad y fiabilidad del texto de forma razonada.</p> <p><i>Ejemplo: Analiza un editorial, señala su tesis y argumentos, infiere la intención persuasiva, valora el uso de recursos retóricos y emite un juicio crítico sobre la solidez de la argumentación.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Supera el nivel competencial al transferir las habilidades de comprensión, interpretación y valoración a textos complejos o múltiples, integrando perspectivas diversas y realizando una evaluación crítica matizada. Es capaz de relacionar el texto con otros contextos o discursos, y de construir una posición personal bien argumentada.</p> <p><i>Ejemplo: Compara dos artículos contradictorios sobre el cambio climático, analiza sus fuentes, detecta sesgos ideológicos, evalúa la fiabilidad de cada uno y redacta una síntesis crítica propia que integra ambas perspectivas.</i></p>

CE.5 · 20 %**Rubrica produccion**

Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb atenció especial als gèneres discursius de l'àmbit acadèmic, per construir coneixement i respondre de manera info...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>El texto producido carece de coherencia y cohesión; no se adecua al género discursivo académico ni al registro exigido. Presenta errores graves y recurrentes que impiden la comprensión del contenido.</p> <p><i>Ejemplo: Redacta un informe de lectura con ideas inconexas, sin párrafos claros, con numerosas faltas de ortografía y un registro coloquial inapropiado.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>El texto muestra una organización básica y cierta cohesión, aunque con fallos en la articulación de ideas. Se aproxima al género académico pero sin ajustarse plenamente; el registro es aceptable pero con incorrecciones. Los errores no bloquean la comunicación.</p> <p><i>Ejemplo: Escribe un comentario crítico sobre un artículo con introducción, desarrollo y conclusión, pero con algunos conectores inadecuados y repeticiones léxicas.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Produce textos escritos coherentes, cohesionados y adecuados al género académico y al contexto comunicativo. Emplea un registro formal y correcto, con pocos errores y un manejo funcional de los recursos lingüísticos y discursivos.</p> <p><i>Ejemplo: Redacta un ensayo argumentativo con tesis clara, párrafos bien estructurados, variedad de conectores, y un vocabulario preciso; apenas comete errores ortográficos o gramaticales.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Elabora textos multimodales y académicos de alta calidad, integrando formatos hipertextuales y recursos expresivos con creatividad. Transfiere las convenciones del género a contextos nuevos, y evalúa críticamente su propia producción para mejorarla.</p> <p><i>Ejemplo: Crea una entrada de blog académico con enlaces hipertextuales, imágenes y vídeos incrustados, que desarrolla un análisis literario original; incluye una reflexión metacognitiva sobre el proceso de escritura.</i></p>

CE.6 · 20 %**Rubrica generica**

Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació i integ...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>Selecciona información de una sola fuente, sin contrastar ni evaluar su fiabilidad. Reproduce literalmente la información sin integrarla ni transformarla, y comunica sin un punto de vista crítico o personal. No respeta la propiedad intelectual.</p> <p><i>Ejemplo: Presenta un trabajo que copia párrafos de una única página web sin citar la fuente ni realizar ningún análisis propio.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Selecciona información de varias fuentes, intenta contrastarlas pero no evalúa sistemáticamente su fiabilidad. Integra parcialmente la información, pero la comunicación carece de un punto de vista crítico y personal consolidado. Respeto la propiedad intelectual de forma básica.</p> <p><i>Ejemplo: Incluye dos fuentes en su trabajo, menciona alguna diferencia entre ellas pero sin analizar su veracidad; cita las fuentes de manera incompleta.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Selecciona y contrasta información de diferentes fuentes, evalúa su fiabilidad y pertinencia según los objetivos de lectura, integra y transforma la información en conocimiento propio, y comunica con un punto de vista crítico y personal, respetando la propiedad intelectual. Realiza trabajos de investigación autónomos sobre temas curriculares o literarios.</p> <p><i>Ejemplo: Elabora un trabajo de investigación sobre un tema literario, contrastando al menos tres fuentes, evaluando su credibilidad y citándolas correctamente; expone su opinión argumentada.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Realiza todo lo del nivel 3 de manera autónoma y transferible: detecta y analiza desinformación en redes sociales u otros entornos digitales, argumenta su postura, integra perspectivas múltiples y genera una síntesis original que contribuye al conocimiento. Muestra un dominio excepcional en la evaluación crítica y comunicación.</p> <p><i>Ejemplo: Analiza críticamente una noticia falsa difundida en redes, contrasta con fuentes diversas (académicas, periodísticas, oficiales) y elabora un informe argumentativo proponiendo estrategias para evitar la desinformación.</i></p>

CE.7 · 25 % **Portfolio**

Seleccionar i llegir de manera autònoma obres rellevants de la literatura contemporània com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament quant a dive...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>Lee exclusivamente textos obligatorios o sugeridos por el docente, sin iniciativa propia para seleccionar obras contemporáneas. No registra el progreso lector ni comparte experiencias de lectura de forma estructurada.</p> <p><i>Ejemplo: Diario de lectura con una sola entrada sobre un libro obligatorio, sin comentario personal ni conexión con otras lecturas.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Selecciona y lee alguna obra contemporánea por iniciativa propia, aunque con apoyo ocasional. Registra parcialmente el itinerario lector y comparte experiencias con un metalenguaje básico, estableciendo relaciones sencillas entre textos.</p> <p><i>Ejemplo: Lista de lecturas con tres títulos (dos obligatorios y uno elegido) y breve ficha de cada uno mencionando el tema y una conexión elemental.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Elige y lee de manera autónoma obras relevantes de la literatura contemporánea, configurando un itinerario lector diverso y en progresión. Deja constancia del proceso (por ejemplo, en un portfolio) y comparte la experiencia lectora utilizando un metalenguaje adecuado, elaborando una interpretación personal que relaciona los textos entre sí y con su contexto.</p> <p><i>Ejemplo: Portfolio con reseñas de cinco obras contemporáneas, donde incluye análisis de recursos literarios, valoración personal y conexiones explícitas entre ellas y con movimientos literarios actuales.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Configura un itinerario lector original que integra obras diversas y complejas, incluyendo formatos digitales y prácticas culturales emergentes. Comparte su experiencia de forma crítica y creativa, utilizando un metalenguaje preciso y promoviendo el diálogo con otros lectores. Es capaz de transferir sus interpretaciones a nuevos contextos literarios o sociales.</p> <p><i>Ejemplo: Proyecto de club de lectura virtual donde selecciona y presenta obras contemporáneas, modera debates, elabora un ensayo comparativo de tres obras y propone una actividad de creación literaria inspirada en ellas.</i></p>

CE.8 · 25 % **Portfolio**

Llegir, interpretar i valorar obres rellevants de la literatura catalana, utilitzant un metallenguatge específic i mobilitzant l'experiència biogràfica i els coneixements literaris i culturals per est...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>Identifica elementos superficiales de las obras, pero no los explica ni relaciona. No utiliza metalenguaje literario. No establece vínculos entre textos ni crea textos de intención literaria.</p> <p><i>Ejemplo: Resumen de un poema sin comentario crítico; no menciona términos como 'estrofa' o 'metáfora'; no vincula con otras lecturas.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Describe algunos elementos literarios con metalenguaje básico, realiza interpretaciones sencillas y establece conexiones simples entre textos. Intenta crear un texto literario con limitaciones de estilo.</p> <p><i>Ejemplo: Comentario breve de un cuento señalando tema y una figura retórica, pero sin desarrollar su función; compara dos poemas por su temática común; escribe un poema imitando una estructura sencilla.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Explica y argumenta interpretaciones de las obras leídas utilizando metalenguaje específico, establece relaciones entre textos diversos y crea un mapa cultural coherente. Crea textos literarios con conciencia de estilo y uso de recursos.</p> <p><i>Ejemplo: Exposición oral o ensayo que analiza los recursos de un cuento y los vincula con su contexto histórico y otras obras; crea un microrrelato con estilo propio justificando las elecciones léxicas.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Evalúa y reconstruye interpretaciones de forma crítica, integrando metalenguaje de manera compleja. Establece conexiones originales entre textos de distintas épocas y géneros, conformando un mapa cultural amplio. Crea textos literarios con estilo personal y dominio de recursos, mostrando transferencia a nuevos contextos.</p> <p><i>Ejemplo: Proyecto de investigación sobre la evolución del tema del tiempo en poesía hispanoamericana del siglo XX, presentado en formato multimodal; crea un poema que dialoga con los autores estudiados, demostrando dominio de métrica y figuras retóricas.</i></p>

CE.9 · 20 %**Rubrica generica**

Consolidar i aprofundir en el coneixement explícit i sistemàtic sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb l...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>Reflexiona sobre la lengua con ayuda constante, identificando solo aspectos superficiales. Utiliza terminología básica de forma imprecisa o no la emplea. Revisa sus textos pero no argumenta los cambios o lo hace con errores conceptuales.</p> <p><i>Ejemplo: En la revisión de un texto propio, señala 'he cambiado esto porque suena mejor' sin explicar criterios lingüísticos.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Reflexiona sobre la lengua con cierta autonomía, identificando relaciones entre propósito y elecciones lingüísticas en ejemplos sencillos. Emplea terminología adecuada aunque con alguna imprecisión. Revisa sus textos argumentando algunos cambios, pero no siempre de forma coherente.</p> <p><i>Ejemplo: Explica que el uso de la voz pasiva en un texto formal 'da más objetividad', aunque no diferencia claramente entre activa y pasiva.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Reflexiona de manera autónoma y sistemática sobre la estructura de la lengua y sus usos, utilizando la terminología adecuada. Revisa sus textos y argumenta los cambios metalingüísticamente. Explica la interrelación entre propósito comunicativo y elecciones lingüísticas con claridad. Elabora pequeños proyectos de investigación sobre aspectos del funcionamiento de la lengua y presenta sus resultados de forma organizada.</p> <p><i>Ejemplo: En un trabajo de investigación sobre el uso de conectores en textos argumentativos, analiza ejemplos, clasifica los conectores y explica su función en la cohesión, presentando conclusiones con lenguaje técnico apropiado.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Transfiere la reflexión metalingüística a contextos nuevos o integra varios niveles de análisis (morfológico, sintáctico, discursivo) para interpretar críticamente textos complejos. Diseña y desarrolla proyectos de investigación originales, relacionando el funcionamiento de la lengua con la intención comunicativa, el género textual o la variación diafásica. Sus argumentaciones son profundas y revelan una conciencia lingüística crítica.</p> <p><i>Ejemplo: Al analizar un discurso político, identifica y justifica la elección de estructuras sintácticas y léxicas en relación con la persuasión, y propone alternativas que modificarían el efecto comunicativo, todo ello con terminología precisa y reflexión autónoma.</i></p>

CE.10 · 20 %**Exposicion oral**

Posar les pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, utilitzant un llenguatge no discriminat...

Nivel	Etiqueta	Rango	Descriptor + ejemplo de evidencia
1	No conseguido	0-49%	<p>No identifica usos discriminatorios ni abusos de poder en el lenguaje, o los emplea sin ser consciente. No aplica estrategias de resolución dialogada de conflictos; sus intervenciones comunicativas ignoran la dimensión ética.</p> <p><i>Ejemplo: En un debate sobre igualdad de género, utiliza expresiones sexistas sin corregirse y no reconoce comentarios ofensivos de otros; ante un conflicto, recurre a la imposición o al silencio.</i></p>
2	En proceso	50-69%	<p>Identifica ocasionalmente usos discriminatorios y abusos verbales, pero no siempre los evita en su propia expresión. Ensaya estrategias de diálogo para resolver conflictos, aunque con eficacia limitada; reconoce la importancia de un lenguaje ético, pero no lo aplica de forma consistente.</p> <p><i>Ejemplo: Señala un estereotipo de género en un anuncio, pero luego redacta un texto en el que utiliza un lenguaje androcéntrico; en una simulación de conflicto, inicia el diálogo pero termina elevando la voz.</i></p>
3	Adquirido	70-89%	<p>Identifica y desterrar de manera habitual los usos discriminatorios y abusivos del lenguaje en distintos ámbitos. Aplica estrategias de resolución dialogada de conflictos con eficacia: escucha activa, argumentación respetuosa y búsqueda de consensos. Comunica con un lenguaje no discriminatorio y ético en situaciones cotidianas y académicas.</p> <p><i>Ejemplo: Analiza un discurso político y detecta falacias y lenguaje excluyente, proponiendo una versión alternativa inclusiva; en un trabajo en equipo, media entre posturas enfrentadas facilitando un acuerdo.</i></p>
4	Avanzado	90-100%	<p>Transfiere el uso ético y democrático del lenguaje a contextos novedosos y complejos. Evalúa críticamente sus propias prácticas comunicativas y las de los demás, proponiendo mejoras. Diseña o lidera iniciativas que promueven la comunicación respetuosa y la resolución dialogada de conflictos en su entorno.</p> <p><i>Ejemplo: Crea una campaña contra el ciberacoso en redes sociales, utilizando argumentos persuasivos y lenguaje inclusivo; coordina un grupo de mediación escolar para resolver conflictos reales entre compañeros.</i></p>

Sugerencias DUA por competencia específica

Diseño Universal del Aprendizaje aplicado a cada CE en sus tres ejes: representación (cómo presento el contenido), acción y expresión (cómo demuestran lo aprendido) e implicación (cómo motivar).

CE.1

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Ofrecer múltiples formas de representación de la diversidad lingüística de España y el contacto de lenguas.	<ul style="list-style-type: none">• Mapa interactivo de dialectos del español con audios de hablantes nativos que ejemplifiquen rasgos fonéticos y léxicos.• Cápsula documental con entrevistas a personas de diferentes comunidades autónomas sobre su experiencia con la(s) lengua(s) de su territorio.• Infografía comparativa de los fenómenos de contacto (préstamos, interferencias, cambio de código) entre castellano y otras lenguas cooficiales.
Acción y expresión	Ofrecer múltiples formas de expresión para que el alumnado muestre su comprensión y reflexión sobre la diversidad lingüística.	<ul style="list-style-type: none">• Elaborar un podcast de 5 minutos donde se analice un prejuicio lingüístico concreto y se argumente por qué es infundado.• Diseñar un póster digital (Canva/Genially) que muestre la distribución de lenguas y dialectos de España, incluyendo ejemplos de expresiones autóctonas.• Redactar una entrada de blog comparando dos variedades del español (peninsular/americana, rural/urbana) y cómo el contacto con otras lenguas las ha moldeado.
Implicación / motivación	Ofrecer múltiples formas de motivación para conectar al alumnado con la realidad plurilingüe y combatir estereotipos.	<ul style="list-style-type: none">• Cada estudiante elige una lengua o dialecto de España (o del mundo hispanohablante) y se convierte en 'embajador' durante una sesión: prepara una breve presentación y defiende su valor frente a posibles prejuicios.• Realizar un 'juicio' a un estereotipo lingüístico: un grupo acusa y otro defiende una afirmación del tipo 'El andaluz no es una variedad correcta' o 'El catalán es más útil que el gallego'.• Analizar canciones actuales de artistas de distintas zonas hispanohablantes (rap, reguetón, folk) para identificar rasgos dialectales y reflexionar sobre la actitud social hacia ellos.

CE.2

Eje DUA	Principio	Sugerencias
---------	-----------	-------------

Representación	Proporcionar múltiples formas de representación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer transcripciones escritas de los audios y vídeos trabajados, destacando palabras clave y marcando cambios de tono o énfasis. • Presentar organizadores gráficos (esquemas, mapas conceptuales) que reflejen la estructura argumentativa o expositiva de textos orales complejos. • Incluir fragmentos de video con subtítulos opcionales y posibilidad de ralentizar la reproducción para analizar la intención del emisor.
Acción y expresión	Proporcionar múltiples formas de expresión	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir que el alumnado demuestre la comprensión del texto oral mediante un análisis escrito, una grabación de audio propia o un póster digital que sintetice las ideas clave. • Ofrecer la opción de responder a preguntas de interpretación mediante un debate grabado en grupo pequeño o una entrada de blog con comentario crítico. • Facilitar plantillas de análisis con andamios: tabla de observación de elementos contextuales, parrilla de valoración de fiabilidad y guión para identificar punto de vista.
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples formas de motivación	<ul style="list-style-type: none"> • Dejar que cada estudiante elija entre tres textos orales actuales (un reportaje audiovisual, un podcast de análisis político y un discurso divulgativo científico) para aplicar la CE. • Relacionar el análisis con temas de su interés: noticias virales, debates en redes sociales o entrevistas a personajes públicos relevantes para su edad. • Ofrecer distintos niveles de dificultad en las preguntas de interpretación: desde identificación literal hasta inferencia y valoración crítica, para que cada alumno ajuste su reto.

CE.3

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples medios de representación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer modelos orales de exposiciones académicas en formato audio y transcripción escrita para que el alumnado pueda analizar la estructura y el registro. • Utilizar organizadores gráficos (mapas conceptuales, esquemas) que visualicen la estructura de un texto argumentativo o expositivo antes de producirlo oralmente. • Proporcionar glosarios visuales con términos académicos y expresiones habituales en debates formales, acompañados de ejemplos sonoros.

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Acción y expresión	Proporcionar múltiples medios de expresión	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir que el alumnado elija entre exponer oralmente en directo, grabar un podcast o presentar un vídeo con apoyo visual, manteniendo los mismos criterios de valoración. • Ofrecer plantillas de guion para exposiciones orales (introducción, desarrollo, conclusión) y listas de verificación de elementos de cohesión coherencia. • Facilitar herramientas digitales de edición de audio y vídeo (Audacity, OpenShot) para que el alumnado pueda producir y revisar sus intervenciones antes de la entrega.
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples medios de motivación	<ul style="list-style-type: none"> • Dejar que cada estudiante seleccione un tema de actualidad o de su interés para la exposición académica, vinculándolo a los contenidos curriculares. • Organizar un concurso interno de microrrelatos o discursos persuasivos con votación del grupo, otorgando un reconocimiento simbólico a las mejores producciones. • Incorporar momentos de autoevaluación y reflexión sobre el propio progreso en la fluidez y el registro, mediante rúbricas que valoren el esfuerzo más que la perfección.

CE.4

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples formas de representación del contenido textual para facilitar la comprensión e interpretación de textos académicos y mediáticos.	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer versiones en audio de los textos, con locución clara y pausas para facilitar la identificación de ideas principales y secundarias. • Proporcionar organizadores gráficos (mapas conceptuales, esquemas de llaves) que visualicen la estructura argumentativa o expositiva de los textos seleccionados. • Incluir anotaciones marginales o glosarios interactivos que expliquen vocabulario especializado, referencias culturales o figuras retóricas del texto.
Acción y expresión	Proporcionar múltiples formas de expresión para que el alumnado demuestre la comprensión crítica y valoración de textos escritos.	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir la elaboración de un análisis multimodal (vídeo comentado, póster digital, presentación oral) en lugar de una respuesta escrita tradicional, evaluando los mismos criterios de comprensión y crítica. • Ofrecer plantillas estructuradas con guiones de análisis (preguntas guía, tablas comparativas) que ayuden a organizar la información explícita e implícita del texto. • Facilitar la grabación de un podcast en el que el alumno o alumna exponga su valoración crítica del texto, justificando sus inferencias y evaluando la fiabilidad de la fuente.

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples formas de implicación para fomentar el interés por la lectura crítica de textos académicos y mediáticos.	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer una selección de textos actuales de medios de comunicación (editoriales, reportajes, columnas de opinión) para que el alumnado elija según sus intereses, conectando con temas de su entorno. • Diseñar una actividad de debate en la que los estudiantes defiendan posturas enfrentadas basándose en el análisis de textos diferentes, aumentando la relevancia social del aprendizaje. • Incorporar la autoevaluación con rúbricas transparentes que permitan al alumnado identificar su propio progreso en la interpretación crítica, ajustando la dificultad de los textos de forma progresiva.

CE.5

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples formas de representación del contenido sobre géneros discursivos académicos.	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer una biblioteca de textos modelo (ensayo, comentario crítico, reseña) en formato digital con anotaciones sobre estructura, cohesión y adecuación. • Utilizar organizadores gráficos interactivos (mapas conceptuales, diagramas de flujo) que muestren la arquitectura de cada género discursivo. • Grabar micro-videos de 3-5 minutos explicando los rasgos lingüísticos y pragmáticos de cada género, con subtítulos y transcripción.
Acción y expresión	Facilitar múltiples medios de expresión y producción de textos escritos y multimodales.	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir que el alumnado elija entre redactar un ensayo tradicional o crear un videoensayo con guion, voz y elementos visuales. • Ofrecer plantillas digitales editables para cada género (introducción, desarrollo, conclusión) con recordatorios de conectores y marcadores discursivos. • Integrar herramientas de dictado por voz y correctores ortográficos avanzados para que el alumnado con dificultades grafomotoras pueda centrarse en la planificación y revisión.
Implicación / motivación	Promover el interés y la autorregulación mediante opciones relevantes y desafiantes.	<ul style="list-style-type: none"> • Proponer un banco de temas actuales (cambio climático, inteligencia artificial, redes sociales) para que cada estudiante seleccione el que más le motive en su texto académico. • Implementar un sistema de insignias por niveles de logro en cada fase del proceso de escritura (planificación, borrador, revisión, edición), con retroalimentación entre pares. • Organizar un 'concurso de escritura académica' trimestral donde los mejores textos se publiquen en el blog del departamento y se voten por la comunidad educativa.

CE.6

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples medios de Representación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer una guía visual con criterios de fiabilidad (actualización, autoría, propósito) y ejemplos contrastados de fuentes fiables y no fiables en el ámbito literario. • Proporcionar un banco de fuentes digitales y analógicas (artículos académicos, blogs, podcasts, prensa) sobre un mismo tema literario para comparar perspectivas. • Utilizar organizadores gráficos (mapas de argumentación) que ayuden a estructurar la información contrastada y a detectar sesgos en los textos.
Acción y expresión	Proporcionar múltiples medios de Expresión	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir que el alumnado presente su trabajo de investigación en formatos variados: informe escrito, presentación oral con diapositivas, pódcast de análisis crítico o vídeo ensayo. • Ofrecer rúbricas de autoevaluación y coevaluación para valorar la fiabilidad de las fuentes seleccionadas y la solidez argumentativa. • Facilitar plantillas de citación (APA/MLA) y fichas de lectura para apoyar la expresión escrita respetando la propiedad intelectual.
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples medios de Motivación	<ul style="list-style-type: none"> • Vincular los trabajos de investigación a temas de actualidad o intereses del alumnado (ej. impacto de redes sociales en la lengua, representación de la mujer en la literatura). • Proponer opción de trabajo individual o en parejas, y elección entre varios temas literarios del currículo para fomentar la autonomía. • Incorporar retroalimentación por pares mediante comentarios anónimos en foros para revisar criterios de selección de fuentes antes de la entrega final.

CE.7

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples formas de representación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer las obras literarias en múltiples formatos: audiolibro, libro electrónico, cómic o novela gráfica, y texto completo. • Incluir materiales complementarios como entrevistas al autor, vídeos de análisis literario o mapas de la época para contextualizar las obras. • Proporcionar guías de lectura visuales (esquemas, infografías) que destaquen personajes, tramas y temas clave.
Acción y expresión	Proporcionar múltiples formas de expresión	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir que los alumnos elaboren reseñas en formato escrito, podcast o vídeo breve (booktuber) para compartir su experiencia lectora. • Solicitar un diario de lectura digital mediante herramientas como Padlet o un blog colaborativo donde puedan enlazar fragmentos y comentarios. • Ofrecer la opción de crear una línea del tiempo visual de su itinerario lector, con citas y reflexiones personales.

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples formas de motivación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer un catálogo inicial de obras contemporáneas clasificadas por temáticas (fantasía, ciencia ficción, realismo social, poesía urbana) para que el alumno elija según sus intereses. • Vincular la lectura con debates actuales o retos como el 'Club de lectura express' en el que cada semana se comparte una impresión corta en redes sociales del centro. • Gamificar el itinerario lector con insignias digitales por hitos: '5 libros leídos', 'reseña destacada', 'primera obra en digital', etc.

CE.8

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples formas de representación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer ediciones anotadas de los textos literarios con notas a pie de página que expliquen términos y referencias culturales, junto con versiones en audio de los mismos textos. • Proporcionar mapas conceptuales interactivos que relacionen autores, obras y movimientos literarios del periodo seleccionado, con enlaces a fragmentos significativos. • Presentar una línea del tiempo visual con hitos literarios y contextuales (históricos, artísticos) que permita situar cada obra en su marco.
Acción y expresión	Proporcionar múltiples formas de acción y expresión	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir al alumnado elegir entre elaborar un comentario crítico tradicional, un análisis multimodal (por ejemplo, infografía o vídeo breve) o una recreación literaria a partir de las obras leídas. • Ofrecer la posibilidad de grabar una reseña oral en formato podcast o un debate videograbado sobre los vínculos entre dos textos, en lugar de un texto escrito siempre. • Facilitar plantillas de análisis literario con distintos niveles de guía (completa, semiestructurada o libre) para que cada estudiante ajuste el andamiaje a sus necesidades.
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples formas de implicación	<ul style="list-style-type: none"> • Partir de una pregunta generadora que conecte la obra literaria con un conflicto actual (por ejemplo, el papel del individuo frente al poder) para que cada estudiante vincule su experiencia biográfica. • Ofrecer opciones de lectura: seleccionar dos o tres obras representativas de diferentes épocas y permitir que el alumnado escoja la que más le interese para profundizar, asegurando que se cubra el criterio. • Incorporar la creación de una reseña colaborativa en un blog de aula, donde cada alumno aporte su interpretación y comente las de sus compañeros, fomentando la autenticidad y la audiencia real.

CE.9

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples formas de representación de los contenidos lingüísticos y discursivos.	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer esquemas visuales y mapas conceptuales de la estructura sintáctica y textual, con colores para distinguir funciones. • Proporcionar audios de diferentes registros y variedades lingüísticas para que los alumnos identifiquen elecciones discursivas. • Presentar ejemplos reales de análisis lingüístico en formato interactivo (p. ej., herramienta de anotación de texto online).
Acción y expresión	Proporcionar múltiples formas de expresión y producción por parte del alumnado.	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir que el alumnado elabore un análisis lingüístico en formato de pódcast, vídeo o papel, según su preferencia. • Ofrecer la opción de crear un glosario visual o infografía sobre la terminología gramatical, en lugar de un examen escrito. • Pedir una reflexión crítica sobre las elecciones lingüísticas de un texto mediante un debate grabado o un ensayo escrito, con libertad de soporte.
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples formas de implicación y motivación.	<ul style="list-style-type: none"> • Dejar que el alumnado seleccione un texto de su interés (canción, discurso, artículo) para aplicar el análisis lingüístico. • Ofrecer diferentes niveles de dificultad en las actividades de reflexión gramatical, desde la identificación hasta la justificación argumentada. • Conectar los contenidos lingüísticos con situaciones comunicativas reales (p. ej., análisis del lenguaje en redes sociales) para aumentar la relevancia.

CE.10

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Representación	Proporcionar múltiples medios de representación	<ul style="list-style-type: none"> • Ofrecer fragmentos de discursos políticos y noticias en formato textual y auditivo para analizar usos discriminatorios del lenguaje. • Presentar casos reales de mediación escolar o comunitaria mediante vídeos cortos que ejemplifiquen la resolución dialogada de conflictos. • Utilizar infografías comparativas que muestren cómo un mismo mensaje cambia al emplear lenguaje inclusivo y respetuoso.
Acción y expresión	Proporcionar múltiples medios de expresión	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar un guion de diálogo teatralizado donde se transforme una interacción violenta en una conversación respetuosa, representándolo en clase. • Crear una campaña visual (cartel o vídeo breve) que promueva el uso de un lenguaje no discriminatorio en el contexto escolar. • Redactar una carta abierta al claustro o al alumnado proponiendo pautas para una comunicación ética en el centro.

Eje DUA	Principio	Sugerencias
Implicación / motivación	Proporcionar múltiples medios de motivación	<ul style="list-style-type: none"> • Permitir elegir entre analizar un conflicto literario (ej. de 'La casa de Bernarda Alba') o un conflicto actual de un medio de comunicación. • Organizar un debate en el que cada intervención deba incluir una fórmula de cortesía o reconocimiento del otro, puntuando positivamente. • Invitar al alumnado a compartir experiencias propias con lenguaje discriminatorio y proponer alternativas en un entorno seguro.

Cómo programar paso a paso

Hoja de ruta de 7 pasos para construir tu programación didáctica desde el decreto hasta la rúbrica final.

Paso 1 · Leer el decreto vigente **1 hora**

Obtener el decreto autonómico que desarrolla el currículo de Lengua Castellana y Literatura I para 1.º Bachillerato en tu CCAA. Identificar competencias específicas, criterios de evaluación y saberes básicos. Anotar el número oficial del BOE y del decreto autonómico para citarlo en la programación.

Tip: Imprime el decreto y subraya con colores: CE (azul), criterios (verde), saberes (amarillo). Así visualizas la estructura de un vistazo.

Paso 2 · Listar las CE y criterios **1,5 horas**

Transcribir en un documento las 10 competencias específicas y los 22 criterios de evaluación. Relacionarlos entre sí, por ejemplo, en una tabla de tres columnas: CE, criterios y saberes básicos asociados. Verificar que cada criterio corresponde a una CE.

Tip: Usa una hoja de cálculo compartida con el departamento; así podréis ajustar las ponderaciones más tarde sin reescribir.

Paso 3 · Priorizar criterios e instrumentos **1 hora**

Asignar a cada criterio un instrumento de evaluación principal (rúbrica, prueba escrita, portafolio, debate, etc.) según la naturaleza del criterio: los de producción oral o escrita requieren rúbricas; los de análisis, pruebas escritas; los de reflexión, portafolio. Priorizar los criterios que evalúan procesos comunicativos y reflexión lingüística.

Tip: No superes tres instrumentos diferentes para no sobrecargar al alumnado ni a ti. Por ejemplo: rúbrica, prueba objetiva y trabajo por portafolio.

Paso 4 · Distribuir saberes por trimestre **2 horas**

Organizar los 49 saberes básicos (agrupados en 4 bloques) en tres trimestres, con una progresión coherente: primer trimestre centrado en comunicación oral y producción escrita; segundo trimestre en análisis del discurso y gramática; tercer trimestre en literatura y proyecto final. Dejar un margen del 10% para repaso o refuerzo.

Tip: Imprime la lista de saberes y recórtalos en tiras; muévelos sobre la mesa para distribuirlos visualmente antes de pasarlos al documento.

Paso 5 · Diseñar una SDA tipo por trimestre 3 horas

Crear una situación de aprendizaje (SDA) para cada trimestre que integre varias CE y criterios. Cada SDA debe incluir: producto final, instrumentos de evaluación, criterios concretos y saberes trabajados. Ejemplos: elaborar un podcast en el primer trimestre, analizar un corpus de textos en el segundo, realizar una exposición literaria en el tercero.

Tip: Utiliza una plantilla común del departamento que incluya: título, nivel, duración, CE, criterios, saberes, producto, evaluación. Así aseguras coherencia y ahorras tiempo.

Paso 6 · Establecer ponderaciones del departamento 1 hora

Acordar con el departamento el peso de cada criterio en la calificación final, asegurando que sumen 100%. Priorizar criterios de producción y comunicación (oral y escrita) con mayor peso. Documentar este acuerdo en el acta de departamento.

Tip: Negocia las ponderaciones en una reunión de departamento al inicio de curso; si hay desacuerdo, usa los criterios más transversales como base común.

Paso 7 · Documentar atención a la diversidad y recuperación 1,5 horas

Redactar las medidas ordinarias y extraordinarias de atención a la diversidad (DPI, refuerzo, ampliación) y el plan de recuperación para quien no supere la materia. Especificar instrumentos y momentos de recuperación (exámenes, trabajos adicionales).

Tip: No redactes desde cero: usa el modelo de DPI del centro y adapta los objetivos para que sean evaluables con los mismos criterios.